Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 14 июнь 1974 йил, жума № 138 (15.918). ♦ Баҳоси 2 тийин.

ЎТЛОҚШУНОСЛИККА БАҒИШЛАНГАН XII ХАЛҚАРО КОНГРЕССГА

Ўтлоқшуносликка бағишланган XII халқаро конгресс қатнашчиларини Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати номидан табриклайман.

Конгресснинг фаолияти кенг ва самарали халқаро илмий техникавий ҳамкорликнинг роли ва аҳамияти муттасил ошиб бораётган шароитда ўтмоқда. Қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоғи бўлган ўтлоқшуносликни ривожлантириш энг қимматли озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириб берадиган тармоқ — чорвачиликнинг тараққиётига жуда катта таъсир кўрсатади.

Актуал проблемаларни ҳар томонлама муҳокама қилиш, конгресс иши давомидаги илмий мунозаралар ўтлоқшунослик фани ва тажрибасини янада ривожлантириш ишига ва бу соҳада халқлар ўртасида ҳамкорликни ва дўстликни мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Ўтлоқшуносликка бағишланган XII халқаро конгресс қатнашчиларининг муваффақиятли ишлашларига ва шу олижаноб фаолиятда катта муваффақиятларга эришишларини тилайман.

А. КОСИГИН,
СССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ САЙЛОВОЛДИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

16 июнь якшанба — СССР Олий Советига сайловлар куни

УЛУҒ МАМЛАКАТНИНГ ҚУДРАТЛИ ОДИМИ

Сайловчиларнинг А. Н. КОСИГИН билан учрашуви

Мамлакатимиз СССР Олий Советига бўладиган сайловни сиёсий активлик ва меҳнат зафарлари билан кутиб олмоқда. КПСС XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленуми тарихий қарорларини амалга ошириш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздириб кутиб олмоқда.

12 июнь куни Москвада, ССР Иттифоқининг Большой театрида Москва шаҳар сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Алексей Николаевич Косигин билан учрашуви бўлди.

Сайлов олди йиғилиши президиумида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, пойтахт партия ва совет ташкилотларининг вакиллари, ишлаб чиқариш илғорлари, фан ва маданият арбоблари ўтиришибди.

Йиғилишни Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промыслов очди. Пойтахт меҳнаткашлари, деди у, КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга, гражданларга Мурожаатидан руҳланиб, ўзларининг бутун кучларини, билимларини, ижодий ғайратларини 1974 йил планини, умуман беш йилликни муваффақиятли бажаришга сарфламоқдалар.

Барча совет кишилари каби москваликлар ҳам эришилган зафарлар — коммунистик партиянинг тўғри, илмий асосланган сиёсатининг, КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг олиб бораётган кўп қиррали фаолиятининг натижасидир, — деди у. Бўлиб ўтган сайлов олди йиғилишларида пойтахт меҳнаткашлари партия ва совет давлатининг раҳбарлари — Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқларни ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг бошқа аъзоларини депутатликка ўз номзодлари қилиб кўрсатдилар.

Бугун СССР Олий Совети Миллатлар Совети сайловини ўтказувчи Москва шаҳар сайлов округининг меҳнаткашлари депутатликка номзод ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашувга тўпландилар.

Мажлис аҳли партия Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини якдиллик билан фахрий президиумга сайлайди.

Ишончли вакил — Орджоникидзе номли Москва станоксозлик заводининг меҳнат ветерани С. М. Ефимушкин А. Н. Косигиннинг ҳаёт йўли, давлат, партия ва халқ олдидаги хизматлари ҳақида гапириб берди. У барча сайловчиларни 16 июнь куни коммунистлар билан партиясизлар блоки номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга чақирди.

Учрашувда техника фанлари доктори, СССР Давлат мукофоти лауреати, трактор институтининг бўлим мудири И. Н. Трепененков, Москва давлат университетининг студенти Ольга Воронкова, комбинати 5-монтаж бошқармаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Г. И. Ламочкин, 26-касалхона врачи Л. М. Макарова ҳам сўзга чиқдилар.

Мажлис аҳли самимий кутиб олган А. Н. Косигин нутқ сўзлади.

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ БУНЁДКОРЛИК КУЧИ

Сайловчиларнинг Н. В. ПОДГОРНИЙ билан учрашуви

Мамлакатимиз меҳнаткашлари СССР Олий Советига бўладиган сайловни кенг сиёсий кўтаринкилик ва меҳнат зафарлари билан кутиб олмоқдалар. 16 июнь куни меҳнаткашлар ўз Ватанимиз олий органига энг муносиб вакилларни сайлайдилар. Сайлов олди кампанияси халқимизнинг ижодий кучи, эркин ифодаси бўлади.

Аввалги сайловларда бўлгани каби бу гал ҳам Коммунистик партия партиясизлар билан ягона бир сафда туриб қатнашмоқда. Мамлакат меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни якдиллик билан давлат ҳокимияти олий органи депутатлигига ўзининг биринчи номзоди қилиб кўрсатдилар. Бу — совет кишилари партиянинг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг доно ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаётганликларининг далилидир.

Москвадаги Ленинград сайлов округи меҳнаткашларининг вакиллари СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Николай Викторович Подгорний билан учрашуви учун ССР Иттифоқининг Большой театрида тўпландилар.

Сайлов олди йиғилиши президиумида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, пойтахт партия ва совет ташкилотларининг вакиллари, ишлаб чиқаришнинг донгдор илғорлари, фан ва маданият арбоблари ўтиришибди.

Йиғилишни Ленинград район партия комитетининг биринчи секретари Ю. И. Репников очди. Ленинград районининг меҳнаткашлари партия ўртага қўйган вазифаларни амалга ошириш учун барча москваликлар билан биргаликда астойдил курашмоқдалар, — деди у.

Пётр Алексеев номидаги майин мовут фабрикаси, Волков номидаги чўян қуйиш заводи, Москва авиация институти, «Гидропроект» лойиҳа-қидирув институти коллективларининг умумий йиғилишларида, деди сўнгра Ю. И. Репников, Ленинград сайлов округидан СССР Олий Совети депутатлигига Николай Викторович Подгорнийнинг номзоди якдиллик билан кўрсатилди.

Мажлис аҳли КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайлади.

Депутатликка номзоднинг ишончли вакили — Пётр Алексеев номли майин мовут фабрикасининг тўқувчиси В. Г. Лебедева Н. В. Подгорнийнинг ҳаёт ва меҳнат йўлини, унинг СССР Олий Совети Президиумининг Раиси лавозимидаги фаолиятини гапириб берди. У сайлов куни сайловчиларни коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга чақирди.

Учрашувда Москва авиация институти вертолётсозлик кафедрасининг мудири профессор И. П. Братухин, Москвадаги «Авангард» машинасозлик заводининг қурувчиси Ю. Ф. Сербия, 156-мактаб муаллимаси А. Н. Агапова ҳам сўзга чиқдилар. Нотиқлар КПСС Марказий Комитетининг ССР Иттифоқидаги барча сайловчилар, гражданларга Мурожаати совет кишиларининг дилида қизғин акс-садо берганлигини нотиқлар таъкидлаб ўтишди. Бу ғоят муҳим сиёсий ҳужжатда партия билан халқнинг мамлакат давлат ҳокимияти олий органига бўлган аввалги сайловдан кейинги вақт ичидаги меҳнати натижалари муносиб равишда баҳоланган, КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширишдаги тарихий ютуқлар яққол очиб берилган, коммунистик қурилишнинг яқин келажакдаги вазифалари белгиланган.

Залда ҳозир бўлган кишилар Н. В. Подгорнийни самимий кутиб олдилар, у йиғилишда нутқ сўзлади.

Ўртоқ А. Н. КОСИГИН нутқи

Ўртоқ А. Н. Косигин СССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодини кўрсатган ва уни қўллаб-қувватлаган коллективларга, шунингдек йиғилишда сўзга чиқиб, ўз шаънига самимий сўзлар айтган ўртоқларга миннатдорчилик изҳор этди. Москва шаҳар сайлов округи меҳнаткашлари менга билдирган ишончни, деди Алексей Николаевич, улуғ Ленин партиясига билдирилган ишонч деб ҳисоблайман. Биз ҳаммамиз шу партиянинг шонли байроғи остида ва синалган раҳбарлигида эзгу мақсадимиз тантанаси йўлида, коммунизм йўлида курашиб, ишлаб келмоқдамиз.

Сайлов кампанияси давомида ҳамма жойдаги меҳнаткашлар мамлакат ҳаётининг туб масалаларини муҳокама қилмоқдалар, эришилган натижаларни якунламоқдалар, янги вазифаларни белгиламоқдалар. Бунда социалистик демократиянинг моҳияти яққол намоён бўлмоқда. Социалистик демократия туфайли халқ жамиятнинг бирдан-бир ва тўла ҳуқуқли хўжайини бўлиб қолди. Партиямизнинг сайлов программаси КПСС Марказий Комитетининг ССР Иттифоқи барча сайловчилари, гражданларига Мурожаатида баён этиб берилган. СССР Олий Советига ўтказилган аввалги сайловдан бери орада ўтган тўрт йил мобайнида катта тарихий аҳамиятга молик кўпгина воқеалар содир бўлди. Шу воқеаларнинг энг муҳими КПСС XXIV съездидир. Мамлакатнинг бутун ижтимоий-сиёсий ҳаёти шу съезд ғоялари ва қарорлари таъсири остида ривожланиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXIV съездида КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида, съезд қарорларида ва бошқа ҳужжатларида, шунингдек, партия Марказий Комитети Пленумларининг қарорлари ва бошқа ҳужжатларида совет жамиятини иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий жиҳатдан янада ривожлантириш программаси, тинчлик учун кураш программаси белгилаб берилган.

Партия XXIV съезди ишлаб чиққан сиёсатни мамлакатимиз ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари, барча миллат ва элатлари қизғин маъқулладилар, бу йўл муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда.

Партиямизнинг йўли — тўғри йўл, Совет ҳокимияти эса коммунизмга бориш йўлидир, бу йўл Ленин таъбири билан айтганда «Меҳнаткашлар оммаси топган йўлдир, шу боисдан ҳам у тўғри ва шу боисдан ҳам енгилмас йўлдир». Совет халқи шу йўлдан бориб, ҳар томонлама ривожланган қудратли социалистик давлатни барпо этди. Совет давлатининг кучи — мамлакатимиз халқларининг дўстлигидадир, унинг гражданларининг ғоявий-сиёсий бирлигидадир, социалистик демократияни муттасил мустаҳкамлашдадир.

Яхлит халқ хўжалик организми бўлган совет экономикаси план асосида ривожланмоқда, бу эса бутун мамлакатнинг манфаатларини алоҳида олинган ҳар бир республика, ҳар бир районнинг манфаатлари билан рационал қўшиб олиб бориш имконини беради. Социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишдаги, коммунизмнинг моддий-техника базасини қуришдаги муваффақиятлар — иттифоқдош республикалар мустаҳкам алоқаси ва қардошларча ўзаро ёрдамининг натижасидир, Совет Иттифоқи барча халқлари ижодий меҳнатининг натижасидир.

Сўнгра А. Н. Косигин совет экономикасини ривожлантиришнинг баъзи бир якунлари, проблемалари ва истиқболларига тўхталиб ўтади.

Мамлакатнинг энергетика баланси проблемаси, дейди у, ҳозирги куннинг ва келажакнинг энг муҳим проблемаларидан биридир. Ёқилғи-энергетика базасини жадал ривожлантириш халқ хўжалиги барча тармоқларининг муваффақиятини ҳал қилувчи даражада белгилаб беради. Саноат, транспорт, қишлоқ хўжалиги ёқилғи-энергетика ресурсларини йил сайин тобора кўпроқ талаб қилмоқда, турмушда электр энергия истеъмол қилиш кўпаймоқда.

Ёқилғи танглиги кескинлашганлиги муносабати билан капиталистик дунё ларзага келмоқда. Бизнинг социалистик, планли экономикамизга бундай ларзалар ётдир. Партия энергетикани ривожлантиришга ҳамиша биринчи даражали аҳамият бериб келди. Бу йил СССРдаги электр станцияларнинг қудрати 200 миллион киловаттдан ошади, бу эса 1940 йилдаги жами электр станциялар қувватидан 17 баравар ортиқдир.

Ёқилғи саноатини жадал ривожлантириш вазифаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. 1940 йилда 31 миллион тонна нефть қазиб олинган эди, 1974 йилда эса, нефть қазиб олиш 450 миллион тоннадан ошиб кетади. Газ қазиб олишнинг ўсиши бундан ҳам каттароқ бўлади. 1940 йилда атиги 3,2 миллиард куб метр газ қазиб олинган бўлса, 1974 йилда 256 миллиард куб метр газ қазиб олинади. Нефть ва газ қазиб чиқариш бўйича Совет Иттифоқи дунёда АҚШдан кейин иккинчи ўринда турибди.

КПСС XXIV съезди Ғарбий Сибирда нефть ва газ қазиб чиқаришни анча кўпайтириш вазифасини қўйди. 1974 йилда Тюмень областида нефть қазиб олиш 1970 йилдагига нисбатан салкам 4 баравар, газ қазиб олиш эса 2,6 баравар кўпаяди. Сибирь нефтчилари, қурувчилари ва геологлари улуғвор иқтисодий вазифани фидокорона меҳнат билан ҳал этмоқдалар. Партия топшириғи ошириб бажарилади.

Мамлакатнинг бошқа конларида ҳам нефть ва газ қазиб олишни анча кўпайтиришга эришилди. Бизнинг нефть ва газ ресурсларимиз геологлар янги очиб берган конлар ҳисобига янада кўпроқ ортади.

Нефть ва газ қазиб олишни кўпайтириш билан бирга биринчи навбатда очиқ усулда кўмир чиқариш ҳам кенгайтирилади. Энг катта кўмир конлари негизида янгидан-янги энергетика марказлари барпо этилади.

Экономикамизнинг ривожи мамлакатнинг реал энергетика ресурсларига асосланаётганлигини ҳисоб-китоблар ва тахминлар кўрсатиб турибди.

Партия билан ҳукумат ёқилғи-энергетика тармоқларига катта эътибор бераётганликлари туфайли бутун социалистик ишлаб чиқаришни жадал ва пропорционал ривожлантириш таъмин этилмоқда. Металлургия — оғир саноатнинг бош тармоқларидан биридир. Аввалдан ишлаб келаётган металлургия районлари билан бир қаторда янги районларда катта-катта металлургия комбинатлари ва заводлари: Қараганда, Череповец, Новолипецк, шунингдек, Ғарбий Сибирь металлургия гигантлари барпо этилди. РСФСРда ва Украинада илгари қурилган деярли ҳамма металлургия заводлари реконструкция қилиниб, кенгайтирилмоқда.

Курск ва Белгород районларида темир рудалари қазиб чиқариш мамлакат металлургияси учун муҳим аҳамиятга эга. Шу йил бу ерлардан ўттиз миллион тоннадан ортиқ товар темир руда қазиб чиқарилади. Яқин йилларда мамлакатда металлни домна жараёнисиз бевосита қайта тиклаш методи билан пўлат ишлаб чиқарадиган энг катта металлургия комбинати барпо этилади.

Бизнинг қудратли темир руда саноатимиз энди ўз металлургия заводларимизни таъминлабгина қолмай, шу билан бирга уни социалистик мамлакатларга тобора кўп миқдорда юбориш имконини ҳам беради. Ҳозир СССР аслида АҚШда эритилаётган миқдорда пўлат эритмоқда. Аммо металлургияда ҳали фойдаланилмаётган кўпгина резервлар бор. Металлургия маҳсулотининг сифат кўрсаткичларини анча яхшилаш, металл навларини халқ хўжалиги эҳтиёжларига мувофиқ равишда кенгайтириш, истеъмолчига прокатнинг энг тежамли ва самарали турларини бериш, қувватлардан янада тўлиқ фойдаланишга эришиш, бир қанча металлургия заводларида айрим ишлаб чиқаришлар ўртасидаги баъзи бир номутаносибликларни тугатиш зарур.

Техника тараққиёти кўп жиҳатдан рангли металлургияга боғлиқ. Шу беш йилликда мис, алюминий, никель, қалайи, қўрғошин ва бошқа рангли металларни ишлаб чиқариш анча кўпайди. Рангли металлургияни ва у билан боғлиқ бўлган геология-разведка ишларини илдам ривожлантиришни бундан буён ҳам таъминлаш зарур. Рангли металлургиянинг янги марказларини вужудга келтириш ва мавжуд марказларини кенгайтириш билан бирга бу тармоқ ходимлари олдида рангли металлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, қувватлардан яхшироқ фойдаланишга, руда таркибидаги металларни тўла-тўкис ажратиб олишга ва исрофгарчиликни йўқ даражага келтиришга эришиш вазифалари кўндаланг бўлиб турибди.

Партия машинасозликни янада ривожлантиришга катта аҳамият бермоқда.

Машинасозликда ишлаб чиқаришни ўстиришнинг юксак ва барқарор суръатларига эришдик. Беш йилликнинг атиги уч йили мобайнида бу тармоқ маҳсулотининг ҳажми 40 процент кўпайди. Кўпгина машинасозлик корхоналарининг маҳсулоти бутун дунёга машҳур бўлиб, яхши шуҳрат қозонди. Машина ва асбоб-ускуналарни экспорт қилиш йил сайин кўпаймоқда. Аммо, маҳсулотнинг кўп турларини янгилаш суръатлари ҳали ҳам етарли эмас, бизнинг эҳтиёжларимиз ва имкониятларимизга мос эмас. Ушбу беш йилликда бу тармоқлар анча ривож топади.

Халқ хўжалигини техника жиҳатидан қайта қуроллантириш вазифалари бундан буён ҳам машинасозликни илдам суръатлар билан ўстира беришни талаб этади. Келгуси беш йилликда биз шу соҳада кўп вазифаларни ҳал этмоғимиз лозим. Шу муносабат билан А. Н. Косигин машинасозликни ривожлантириш масалаларига ва Москва машинасозлик корхоналарининг вазифаларига муфассал тўхталиб ўтди.

Халқ хўжалигининг ҳозирги техникавий даражаси химия ва нефть химияси саноатининг ютуқлари билан кўп жиҳатдан белгиланади. Шу беш йилликда мана шу тармоқлар жадал суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Мамлакатимиз минерал ўғит ишлаб чиқариш юзасидан жаҳонда биринчи ўринга чиқди. 1974 йилда 80 миллион тонна, беш йилликнинг охирига бориб эса 90 миллион тонна ўғит ишлаб чиқарилади. Ҳолбуки, 1940 йилда атиги уч миллион икки юз минг тоннагина ўғит ишлаб чиқарилган эди.

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Н. В. ПОДГОРНИЙ нутқи

Мамлакатимиз буюк сиёсий аҳамиятга молик воқеа бўсағасида турибди, — деди Н. В. Подгорний. Яна икки кундан кейин Совет Иттифоқи гражданлари давлат ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Советини сайлайдилар. Меҳнаткашларнинг коммунистлар билан партиясизлар блоки учун берган миллион-миллион овозлари Коммунистик партия билан совет давлати фаолиятига умумхалқнинг баҳоси бўлади.

Ҳозирги сайлов кампаниясида совет кишиларининг юксак сиёсий ва меҳнат жўшқинлиги уларнинг ички ва ташқи сиёсатимизни тўла-тўкис маъқуллаётганликларидан қайта-қайта далолат бериб турибди. Жуда кўп сайловолди йиғилишларида меҳнаткашлар Коммунистик партияга чексиз ишонганликларини изҳор этмоқдалар, унинг сайлов платформасини якдиллик билан маъқулламоқдалар. Бугунги учрашувда ҳам шу ҳақда ёрқин ва ишонарли гаплар айтилди.

Н. В. Подгорний партия ва давлатнинг бошқа раҳбарлари билан бир қаторда ўзини СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг меҳнатчиларига, армия ва флот жангчиларига, барча сайловчиларга самимий миннатдорчилик билдирди.

Марказий Комитетдаги ўртоқларим каби, ҳокимиятнинг олий органи составига кўрсатилган барча коммунистлар каби мен ҳам бу шарафни совет кишиларини янги дунё қуриш йўлидаги буюк жасоратга отлантирган ва уларни эзгу мақсад сари комил ишонч билан олға бошлаб бораётган ленинчи партиямизга билдирилган шараф деб ҳисоблайман, деди депутатликка номзод сўзини давом эттириб.

Совет депутати бўлиш — катта шарафгина эмас, буюк масъулият ҳамдир. Бунинг маъноси меҳнаткашларнинг туб эҳтиёжларини кўра билиш, уларнинг хоҳиш иродасини ва манфаатларини ифодалаш лозим демакдир. Бунинг маъноси — ички ва ташқи сиёсатнинг хилма-хил вазифаларини ҳал этишда актив қатнашиш, давлатнинг ишлари ва тақдири учун жавоб бериш керак, демакдир. Советлар мамлакатининг депутати бўлиш — коммунизм идеаллари тантанаси йўлида фидокорона курашиш демакдир.

Н. В. Подгорний ўзимнинг бутун фаолиятим билан билдирилган ишончни оқлашга интиламан, бутун кучим, билимим ва тажрибамни халқ депутатининг юксак бурчини бажаришга, ленинчи партиямиз ишига хизмат қилишга бундан буён ҳам сарфлайвераман, деб пойтахт Ленинград сайлов округининг меҳнаткашларини ишонтирди.

Совет кишиси қаерда ишламасин, қайси лавозимни эгалламасин, ўзига бевосита ишониб топширилган участкага ҳам, давлатнинг ишларига ҳам ғамхўрлик билан, чинакам хўжайинларча муносабатда бўлиш унга хос фазилатдир. Унинг ҳаётга қараши ана шундай, таъбир жоиз бўлса, унинг социал психологияси ана шундай. Шу боисдан ҳам сайловчилар билан учрашувлар бизда у ёки бу сайлов округининг ишлари тўғрисидаги шунингдек, мамлакатнинг, бутун халқнинг режалари ва вазифалари ҳақидаги катта ва жиддий гурунгга айланиб кетади.

Бу галги сайлов кампанияси ҳам давлат органларимизнинг икки сайлов ўртасидаги даврда қилган ишларини, партия билан давлатнинг КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги фаолияти натижаларини ўзига хос тарзда якунламоқда. Сайлов кампанияси социализм ютуқларининг, совет демократияси афзалликларининг кўриги, партия Марказий Комитети, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси самарали сиёсий фаолияти умумхалқ томонидан маъқулланаётганлигининг яққол далили бўлди. Биз мамлакатда партия билан халқ бузилмас бирлигининг жуда яхши маънавий-сиёсий муҳити мустаҳкам қарор топди, деб тўла асос билан айта оламиз. Бу муҳит жамиятимизнинг бебаҳо бойлиги бўлиб, унинг метиндек жипслигини мустаҳкамлайди, совет кишиларининг шижоати ва ғайратини кўпайтиради, уларни янги-янги буюк зафарларга руҳлантиради.

Халқнинг фидокорона меҳнати, унинг ижтимоий-сиёсий ҳаётда актив иштироки билан коммунистик қурилишнинг самарали ва ишончли қуроли бўлган совет демократияси ривожланиб, такомиллашиб бормоқда. Бизнинг халқимиз ўз демократиясини Октябрь кунларида курашиб қўлга киритди, чет эл босқинчиларига ва контрреволюцияга қарши жангларда шу демократияни қаттиқ туриб ҳимоя қилди, биринчи беш йилликлар даврида мустаҳкамлади, образли қилиб айтганда, Ватан уруши жангларида шу демократия учун овоз берди. Эндиликда мамлакатимиз меҳнаткашлари ўзларининг конкрет ишлари билан совет халқ ҳокимиятининг юксак принципларига чексиз садоқатини, бу принципларга ҳеч сўзсиз риоя қилишга интилишини қайта-қайта тасдиқламоқда, социалистик демократияни буржуа стандартлари ва намуналари бўйича «яхшилаш» керак деган ҳар хил жирканч тавсияларни қатъият билан рад этмоқда. Совет демократиясининг ўз қиёфаси, ўз анъаналари, озодлик ва инсонпарварлик тўғрисидаги ўз мезонлари бор. Ҳукмрон эксплуататор юқори табақа имтиёзларини ҳимоя қилувчи буржуазия тузумига қарама-қарши ўлароқ социалистик жамиятнинг бутун фаолияти меҳнат аҳллари тўғрисидаги ғамхўрлик руҳи билан суғорилган, уларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушган. Социализмнинг сиёсий системаси меҳнаткашларнинг кенг ҳуқуқлари ва эркинликларини реал тарзда таъминлайди, меҳнаткашларни жамият ва давлат олдида турган энг зарур вазифаларни ҳал қилишга имкони борича кўпроқ жалб этишга хизмат қилади. Бундан ташқари социалистик демократия сиёсий ҳаёт соҳасининг ўзинигина эмас, шу билан бирга экономикани, ишлаб чиқаришни бошқаришни, яъни меҳнаткашларнинг кундалик эҳтиёжлари ва манфаатлари билан бевосита боғлиқ бўлган масалаларни ҳам қамраб олади.

Бу мавҳум муҳокама эмас, балки Коммунистик партиянинг принципиал сиёсатидир. «Мамлакатни, жамият ишларини бошқаришда тобора кенг омманинг иштирок этишини биз социалистик демократиянинг моҳияти ва мазмуни деб биламиз, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев. — Жамиятнинг бутун сиёсий системаси, меҳнаткашларнинг доимо ўсиб бораётган ташаббуси бизда коммунизм қурилишига хизмат қилдирилмоқда. Бундай демократия биз учун ҳаётий эҳтиёждир, социалистик ижтимоий муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг зарур шартидир». Шундай қилиб, совет демократиясининг энг асосий принциплари мутлақо конкрет мазмунга эгадир. Бу принциплар партия билан давлатнинг ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларидаги амалий фаолиятини, бизнинг давлат, хўжалик ва маданий қурилишнинг етилган вазифаларини ҳал этишга ёндашишимизни белгилаб беради.

Ҳозир гап меҳнаткашлар депутатлари советлари ўзларининг хилма хил вазифаларини тобора тўлароқ амалга оширишлари, социалистик халқ вакиллиги муассасаларини янада ривожлантириш, давлат аппаратини такомиллаштириш, унинг ишига илмий негизларни жорий қилиш тўғрисида бораётир. Оммавий жамоат ташкилотлари, халқ контроли, аҳолининг жамоат органлари фаолияти формаларини янада бойитиш тўғрисида ҳам гап бораётир. Ниҳоят, меҳнаткашларнинг хўжаликни бошқаришда тобора актив қатнашиши, ишлаб чиқариш кенгашларининг, ишчилар ва колхозчилар йиғилишларининг активлигини ҳамда обрў-эътиборини ошириш, ишдаги ошкораликни кучайтириш тўғрисида ҳам гап бораётир. Хуллас, омма билан алоқа боғлашнинг ҳамма воситаларини ишга солиш, халқ ташаббусига ва тажрибасига кенг майдон очиб бериш тўғрисида гап бораётир.

Партия ана шу соҳаларнинг ҳаммасида доимий иш олиб борар экан, жамият ривожида эришилган даражани ҳар томонлама ҳисобга олмоқда, жамият ҳозирги босқичда ҳал этаётган вазифаларнинг характерига асосланмоқда.

В. И. Ленин совет системасини такомиллаштириш вазифаларини мамлакат ишлаб чиқарувчи кучлари ҳамда маданиятининг даражаси билан чамбарчас боғлаган ҳолда қараб, масалага худди шундай ёндашиш кераклигини уқтириб ўтган эди.

Агар энг муҳим масалани алоҳида ажратиб оладиган бўлсак, совет демократияси ривожининг ҳозирги босқичи аввало партия ўзининг XXIV съездида қўйган туб вазифа билан белгиланади, у ҳам бўлса — фан-техника революцияси ютуқлари билан социализм афзалликларини бирлаштириш вазифасидир. Жамиятимизнинг олға томон бундан буён қиладиган ҳаракати, уни кўп йиллар мобайнида иқтисодий ва социал-сиёсий ривожлантириш истиқболлари кўп жиҳатдан шу вазифанинг ҳал этилишига боғлиқ бўлади. Хўжалик ҳаётини ташкил этишнинг умумдавлат характери, ишлаб чиқаришнинг мислсиз кўламлари, унинг самарадорлигини ошириш зарурлиги бошқарув ишларида, иқтисодий вазифаларни ҳал этишда ўн минглаб, юз минглаб эмас, балки миллионлаб кишиларнинг, аслида мамлакат катта ёшдаги бутун аҳолисининг актив иштирок этишини қаттиқ талаб қилади.

КПСС Марказий Комитетининг сайловолди Мурожаатида партия XXIV съезди қарорларини, тўққизинчи беш йиллик планни амалга ошириш соҳасида қилинган улуғвор иш якунлари кўрсатиб берилган. Зўр сиёсий кучга эга бўлган шу ҳужжатда деб, таъкидлаб ўтди

(Давоми учинчи бетда).

УЛУҒ МАМЛАКАТНИНГ ҚУДРАТЛИ ОДИМИ

(Боши биринчи бетда).

Химиявий тола, пластмасса ва синтетик смола ишлаб чиқариш ҳам кўпаймоқда. 1974 йилда химиявий тола ишлаб чиқариш 1960 йилдагига нисбатан 4,3 баравар, пластмасса ва синтетик смола ишлаб чиқариш 8,2 баравар кўпаяди. Шу билан бирга, деди А. Н. Косигин, биз ҳали бу соҳада орқада қоляпмиз ва халқ хўжалигининг эҳтиёжларини қондиролмаётирмиз. Ҳамма химиявий маҳсулотларни, айниқса полимер материаллар ишлаб чиқаришни янада кенгайтириб бориш химия саноати ходимларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир, деб таъкидлади у.

КПССнинг XXIV съезди қишлоқ хўжалигини ривожлантириш катта комплекс программасини ишлаб чиқди. Совет халқи съезд қарорларини сабот-матонат ва изчиллик билан амалга ошириб бормоқда. Бугунги кунда мамнуният билан айтиш мумкинки, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника таъминотининг энг муҳим кўрсаткичлари юзасидан беш йилликнинг уч йили топшириқлари бажарилди. Кейинги уч йил ичидагина қишлоқ хўжалигига қарийб етмиш икки миллиард сўм капитал маблағ сарфланди. Бу аввалги беш йилликнинг шу давридагига нисбатан сал кам 60 процент кўпдир. Қишлоқ хўжалиги эҳтиёжларини таъминловчи саноат тармоқларини ривожлантиришга ҳам катта-катта маблағлар сарфланмоқда.

Ерлар катта кўламда мелиорация қилиб борилмоқда. Мелиорация қурғоқчиликка қарши пишиқ-пухта қалқон, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширувчи қудратли восита бўлиб бормоқда. Ўрта Осиё, Поволжье, Шимолий Кавказда, Украина ва мамлакатнинг бошқа районларида янги катта суғориш системалари ишга тушди. Катта-катта майдонларда ,айниқса Белоруссияда ерларнинг захи қочирилди.

Партиянинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги кўп томонлама, собит қадам ишлари тобора сезиларли натижалар бермоқда. 1972 йилги миқёси жиҳатидан мисли кўрилмаган қурғоқчиликни ҳамма эслайди. Партия ва бутун халқнинг куч-ғайрати билан шу табиий офат оқибатларини енгиб ўтиш мумкин бўлди. Маълумки, бултур ялпи дон ҳосили 222,5 миллион тоннани ташкил этди, бу эса, беш йилликнинг сўнгги йили планидаги топшириқдан анча ошади. Россия Федерацияси, Украина ва Қозоғистон дон етиштириш ва тайёрлашда айниқса катта муваффақиятларга эришдилар.

Кейинги йилларда пахта етиштиришни барқарор кўпайтириб бориш таъминланмоқда. Бултур Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон ва бошқа республикалар пахтакорларининг меҳнати туфайли жуда катта ютуққа эришилди. Улар 7 миллион 700 минг тонна, яъни беш йилликда 1975 йилга мўлжалланганидан анча кўп пахта териб олдилар.

Мамлакатда картошка, сабзавот, ҳўл мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳам кўпайди.

Деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришнинг ҳар йилги кўпайиши асосан ҳосилдорликни ошириш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига бўлаётганлиги эътиборга сазовор бир хусусиятдир.

Чорва туёғи кўпайди, унинг маҳсулдорлиги ошди. Чорвачилик маҳсулотларининг давлат томонидан харид қилиниши кўпайди. Аммо, биз чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш анча кўпайганлигига қарамай, аҳолининг гўшт маҳсулотларига бўлган ўсиб борувчи талабларини ҳали қондиролмаётирмиз. Шунинг учун ҳам мамлакатда чорвачиликни янада тез юксалтириш, қишлоқ хўжалик соҳасидаги асосий вазифалардан биридир. А. Н. Косигин шу вазифа партия ва ҳукуматнинг, министрликлар ва маҳаллий органларнинг доимо диққат марказида турганлигини таъкидлаб, уни ҳал этиш йўлларига муфассал тўхталди.

Келгуси йилларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини индустриал методларга ўтказиш каттагина моддий ва молиявий маблағлар сарфланишини талаб этади. Биз мамлакатдаги катта-катта иқтисодий районлар қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантириш масалаларини ҳал этишга қодирмиз.

Яқинда партия Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «РСФСРнинг қора тупроқ бўлмаган зонаси қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Бу қарор — катта сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Депутатликка номзод мамлакатимиз шу кенг ўлкаси қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва бу ерда социал тадбирларни амалга ошириш юзасидан кўриладиган конкрет чоралар тўғрисида гапиради.

Партиянинг мамлакатда амалга ошираётган аграр сиёсати қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини барқарор ўстириш ва унинг самарадорлигини ошириш учун зарур шарт-шароитлар яратаяпти. Бундан буён ҳам қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси ҳамма чоралар билан мустаҳкамлаб борилаверади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва қайта ишлаш, шунингдек аҳолини таъминлаш масалалари билан шуғулланувчи министрликлар, идоралар ва ташкилотлар хом ашёдан фойдаланиш борасидаги ишларни анча яхшилашлари, маҳсулот ташиш, сақлашда ва ишлаб чиқаришда нобудгарчиликка йўл қўймасликлари керак.

Беш йилликнинг халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишдан иборат асосий вазифасини амалга ошириш халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасида катта-катта иқтисодий чоралар кўрилишини талаб қилди. Енгил саноатга ва озиқ-овқат тармоқларига катта-катта капитал маблағлар сарфланмоқда. Шу беш йилликнинг уч йили мобайнида мана шу тармоқларда 637 та корхона қурилди. Айни маҳалда мавжуд корхоналар техника жиҳатидан қайта қуроллантирилмоқда.

Шу йил 1965 йилдагига нисбатан икки баравар кўп халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилади. Бу ерда гап миқдор жиҳатидан ўсишдагина эмас. Аҳолининг моддий фаровонлиги ошган сари мол сифатига талаблар ҳам қонуний кўтарилиб бормоқда. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш муттасил яхшиланиб бормоқда. Лекин олдимизда турган вазифа маҳсулот турларини тез янгилаш, хушбичим ва кўркам маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўли билан аҳолида эстетик диднинг шаклланишига кўпроқ таъсир ўтказа билишдан иборатдир. Янада юқори сифатли янги хил маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ўтиш хом ашё ресурслари қанчалик эканлигидан кўра биринчи навбатда саноат ходимларининг ўзига, маҳсулот сифатини ошириш масалаларини нечоғли ижодий ҳал қила билиш маҳоратларига ҳам боғлиқ.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети енгил саноат моллари ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришни такомиллаштириш, уларнинг сифати ва хилини яхшилаш ҳамда савдо-сотиқ ташкилотларининг ишлаб чиқариш билан алоқаларини мустаҳкамлаш борасида бир қанча тадбирларни амалга ошириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу нарса саноат корхоналарининг аҳоли талабидаги ўзгаришларни илдамроқ назарда тутишларига имкон беради.

Сўнгра А. Н. Косигин озиқ-овқат, гўшт-сут ва балиқ саноатини ривожлантириш тўғрисида гапирди.

Халқ хўжалиги ҳамма тармоқларини юксак, барқарор суръатлар билан ривожлантириб бориш бизнинг капитал қурилиш ишидаги муваффақиятларимизга кўп жиҳатдан боғлиқ, деб давом қилди депутатликка номзод. Биздаги қурилиш кўламлари дарҳақиқат улкан кўламлардир. Шу йилнинг ўзидагина халқ хўжалигига сарфланган жами капитал маблағлар 104 миллиард сўмни ташкил этади, бу эса 1940 йилдагидан 16 баравар кўпдир. Беш йилликлар мобайнида қудратли асосий фондлар —бизнинг жуда катта миллий бойлигимиз яратилди. Ватан харитасида кўпгина янги саноат марказлари пайдо бўлди. Мамлакатнинг узоқ районлари —Якутия ва Чукотка, Сахалин ва Камчатка, Курил ороллари, Магадан ва Амур областлари, Хабаровск ва Приморье ўлкалари тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Шу районларда саноатнинг кўпдан-кўп тармоқлари: металлургия, энергетика, машинасозлик, рангли ва қимматбаҳо металлар, олмос қазиб чиқариш, ёғоч-тахта ва целлюлоза-қоғоз саноати, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати ривожланмоқда. Бу ерларда янги денгиз ва дарё портлари барпо этилмоқда, мавжуд портлар кенгайтирилмоқда; денгиз транспорти ва балиқ овлаш флоти кўпайтирилмоқда, балиқ овлаш ва уни қайта ишлаш ўсмоқда, қишлоқ хўжалиги ривожланмоқда. Шаҳарлар ўсмоқда ва ободонлашмоқда, бу ерларда кўпдан-кўп шонли меҳнаткашлар отряди вужудга келди. Булар партия ва совет арбобларидир. Булар ишчилар, инженер ва техниклар, бинокорлардир. Булар илм-фан кишилари, агроном ва механизаторлар, врач ва муаллимлардир. А. Н. Косигин ўз ҳаётини улуғ Ватанимизнинг мана шу олис ажойиб райони манфаатлари билан чамбарчас боғлаган мард кишиларнинг шонли отряди тўғрисида самимий гаплар айтади.

Энди Узоқ Шарқда янги саноат комплексини яратиш вазифаси турибди. Байкал-Амур темирйўл магистрали қурилиши шу ишнинг боши бўлмоғи керак. Бу темирйўлнинг қурилиши билан Сибирь ва Узоқ Шарқнинг жуда бой фойдали қазилмалари —темир рудаси, кўмир, газ, мис, қўрғошин, қалайи, шунингдек катта-катта ўрмон бойликлари қўшимча суратда халқ хўжалик оборотига киритилади. Байкал-Амур магистрали —Бутуниттифоқ комсомол-ёшлар зарбдор қурилишидир. Биз бўлғусида беш йилликнинг шу муҳим объектини қуришга бораётган ёшларга уларнинг олижаноб ишида катта-катта муваффақиятлар тилаши ва улар улуғ қурилишда ёшларга хос ғайрат ва шараф билан меҳнат қиладилар, деб ишонч билдиришни истардик.

Мамлакатимиз беш йилликнинг энг масъулиятли даврига кирди.

Коммунистик қурилиш давомида социалистик мусобақанинг роли тобора ошиб бормоқда. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлилари, ажойиб ёшларимиз КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисида партияга, совет халқига қилган Мурожаатига зарбдор меҳнат билан жавоб бердилар. Мамлакат саноат корхоналарининг коллективлари 1974 йилда пландан ташқари 5 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот бериш мажбуриятини олдилар. Меҳнаткашлар берган сўзларининг устидан чиқадилар.

1974 йилнинг беш ойи мобайнида халқ хўжалигини ривожлантириш якунлари ҳаммамизни қувонтиради. Шу йилнинг беш ойи мобайнида халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани барча асосий кўрсаткичлар бўйича ошириб бажарилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш йиллик пландаги 6,8 процент ўрнига 8,7 процент кўпайди. Беш ойлик пландан ташқари 3 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилди. Мамлакатда кўкламги экин-текин муваффақиятли ўтди.

Барча қардош республикаларимиз — РСФСР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Грузия ССР, Озарбайжон ССР, Литва ССР, Молдавия ССР, Латвия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Арманистон ССР, Туркманистон ССР, Эстония ССРда КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажариш юзасидан катта ишлар бажарилмоқда. Ҳар бир республика, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга, республика ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришга, тўққизинчи беш йилликнинг асосий иқтисодий вазифасини ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Саноат, қишлоқ хўжалиги ривожланмоқда. Шу йилнинг беш ойи мобайнида ҳамма республикалар белгиланган топшириқларини тўла ва ошириб бажардилар.

А. Н. Косигин беш йиллик планни бажариш юзасидан москваликлар катта иш қилганликларини таъкидлагач, пойтахт корхоналари коллективларида вужудга келган социалистик мусобақанинг янги формаларига тўхталди. Мусобақанинг бу формаси бутун мамлакатга кенг ёйилди.

Эришган ҳамма муваффақиятларимиз —партия билан халқнинг КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш юзасидан қилаётган катта ишларининг натижасидир. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорлари билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқи мана шу муваффақиятларга эришишда ва очилган камчиликларни тугатишда жуда муҳим ташкилотчилик ролини ўйнади. Эндиликда эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириб бориш муҳим ишлардан ҳисобланади. Беш йилликнинг дастлабки уч йили мобайнида пландаги баъзи топшириқларни бажаришдаги қолоқлик ҳозирча тўла-тўкис енгиб ўтилмаганлигини ҳам унутмаслик керак.

Бизда шу қолоқликка барҳам бериш учун имкониятлар бор. Кўп нарса камчиликлар нечоғли тез тугатилишига боғлиқ. Лекин энг муҳими — меҳнат унумдорлигини ўстиришни тезлаштиришдан иборатдир.

Меҳнат унумдорлигини ошириш ва меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланиш масалалари партиямиз ва Совет ҳукуматининг фаолиятида доимо муҳим ўрин эгаллаб келди ва ҳозирда ҳам шундай. Бу соҳадаги муваффақиятлар оз эмас.

Беш йилликнинг уч йили мобайнида миллий даромаднинг жами ўсишидан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига салкам қирқ миллиард сўм маблағ, ёки қарийб 80 проценти ҳосил қилинди. А. Н. Косигин айтдики, беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида меҳнат унумдорлиги 1970 йилги даражада қолаверган тақдирда, ҳосил қилинган миллий даромад ўсишига эришиш учун моддий ишлаб чиқаришга қўшимча 13 миллион кишини жалб этиш талаб қилинган бўлур эди. У меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқларини яхши уддалаб, мана шу кўрсаткич жиҳатидан беш йиллик охирига мўлжалланган даражага эришган Москвадаги кўпгина корхоналарни атаб ўтди. А. Н. Косигин корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни ошириш ва моддий ресурсларни тежаб-тергаш — ишлаб чиқаришни ўстиришнинг энг муҳим резервларидир, деди.

Ҳозирги шароитларда халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг ҳал қилувчи омилидир. Совет Иттифоқи қудратли фан-техника потенциалига эга. Олимларимиз фаннинг кўпгина муҳим-муҳим соҳаларида олдинги позицияларни эгаллаб турибдилар. Улар улуғвор кашфиётлар қилдилар, кўпгина мураккаб фан-техника проблемаларини ҳал этдилар.

Илмий ташкилотларнинг вазифаси —олимларнинг эътиборини фан-техника тараққиётининг энг муҳим ва истиқболли соҳаларига қаратишдан, унинг ютуқларини ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этишга ёрдам беришдан иборатдир.

Депутатликка номзод планлаштиришни ва халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш масалаларига тўхталди. Ҳозир, деди у, саноатни бошқаришнинг ташкилий структурасини яхшилаш ишлари олиб борилмоқда. Саноат асосан икки ва уч бўғинли бошқариш системасига ўтказилмоқда. Корхоналар йириклаштирилмоқда, уларнинг ихтисосланиши аниқланмоқда. Ишлаб чиқариш бирлашмалари, комбинатлар, Бутуниттифоқ ва республика саноат бирлашмалари барпо этилмоқда.

СССР ҳукумати Бутуниттифоқ ва республика саноат бирлашмалари тўғрисидаги умумий низомни ҳамда ишлаб чиқариш бирлашмаси (комбинат) тўғрисидаги низомни тасдиқлади.

Бўғинларни камайтириш, ишлаб чиқариш ва саноат бирлашмаларини ташкил этиш ҳамда индустриямизга раҳбарликни такомиллаштириш борасидаги бошқа бир қанча тадбирлар ҳозирги вақтда министрликлар ва идоралар ишлаб чиқаётган саноат тегишли тармоқларини бошқариш бош схемаларида кўзда тутилмоқда. Бошқаришни такомиллаштириш халқ хўжалигимизга катта иқтисодий самара беради.

Планлаштиришни яхшилаш борасида ҳам тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Перспектив план лойиҳаси устида иш олиб борилмоқда, Бу план ўзаро боғланган узоқ муддатли, ўрта муддатли (беш йиллик планлар), йиллик планлар мунтазам ягона системасини ташкил этишга ёрдам беради. Шу билан бирга план тузиш практикасини, план кўрсаткичлари доирасини янада такомиллаштиришни тақозо қилади.

План ишлари ва хўжалик методларини муттасил яхшилаб бориш юзасидан изчил тадбирлар ўтказиб туриш КПСС XXIV съездининг экономикани бошқариш системасини такомиллаштиришдан иборат вазифасини бажаришга қаратилгандир.

Муваффақиятларимиз катта. Улар партиямиз ишлаб чиққан ва ўтказаётган иқтисодий сиёсат тўғрилигини намойиш қилади. Тўққизинчи беш йилликнинг муттасил бажариб борилаётган кенг ва кўп томонлама социал программаси бунинг яққол далилидир. Мамлакатимиз аҳолисининг амалда ҳамма табақалари турмуш даражасини ошириш тадбирларидан баҳраманд бўлмоқда. А. Н. Косигин КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан социал программанинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида муфассал гапириб берди. Давлат маблағларининг асосий қисми халқ хўжалиги ходимлари меҳнатига тўланадиган ҳақни оширишга сарфланмоқда. Мамлакатнинг кўпгина районларида бир қанча тармоқларнинг ишчи ва хизматчилари учун меҳнатга ҳақ тўлаш янги шартлари жорий этилди, бир қанча касб-ҳунарлар учун эса бундай янги шартлар ҳамма ерда баравар жорий этилди. Тўққизинчи беш йилликнинг уч йили мобайнида ўтказилган ва шу йил ўтказилаётган тадбирлар натижасида қарийб ҳар икки ишчидан ва хизматчидан бирининг иш ҳақи ошади. 1975 йилда иш ҳақини ошириш тадбирлари мамлакатнинг бошқа районларида ўтказилади. Меҳнат унумдорлиги ўсиб, ишчининг малакаси кўтарилиб борган сайин ҳам меҳнаткашларнинг иш ҳақи кўпайиб боради.

Беш йиллик план топшириқларига тўла мувофиқ равишда совет гражданларининг бепул таълим, медицина хизмати, ҳақ тўланадиган отпускалар, касаллик ва кексалик учун моддий таъминот сингари конституцион ҳуқуқлари иқтисодий заминини яққол акс эттирувчи ижтимоий истеъмол фондлари ҳам кўпайиб боради.

Давлат ижтимоий истеъмол фондларининг катта қисмини — учдан икки ҳиссасини меҳнат ветеранлари моддий аҳволини, оналарнинг меҳнат ва маиший турмуш шароитларини яхшилашга, ёш авлодни тарбиялашга сарфламоқда.

Умуман 1973 йилда аҳолининг пул даромадлари 1970 йилдагидан қарийб 40 миллиард сўм ошиқ бўлди, товар обороти эса 20 процент кўпайди.

Уй-жой проблемаси партиянинг социал сиёсатида жуда муҳим ўрин эгаллайди. Шу мақсадларга катта-катта маблағлар сарфланмоқда. Саккизинчи беш йилликнинг дастлабки уч йили мобайнида уй-жой қурилишига капитал маблағлар сарфи ҳамма манбалар бўйича 34 миллиард 200 миллион сўмни ташкил этган бўлса, 1971—1973 йиллар мобайнида 43 миллиард 700 миллион сўмга етди, яъни 9 миллиард 500 миллион сўм ошди.

Тўққизинчи беш йилликни бажариш давомида уй-жой қурилишларига давлатнинг пландагидан 3 миллиард сўм кўп капитал маблағларини сарфлаш мақбул деб топилганлиги ҳам бизнинг шу масалани ҳал этишга нақадар катта аҳамият бераётганлигимизни билдиради. Шуларга қарамай, келгуси беш йилликда ҳам уй-жой қурилиши энг муҳим вазифалардан бири бўлиб қолаверади.

А. Н. Косигин давлатнинг соғлиқни сақлаш масалаларига, шунингдек табиий ресурслардан рационал фойдаланиш ва муҳитни қўриқлаш масалаларига нақадар катта эътибор бераётганлиги тўғрисида гапирди.

Партиямиз ва давлатимизнинг бутун фаолияти жамиятимизда ҳар томонлама таълим-тарбия олиш, маданий бойликлардан кўпроқ баҳраманд бўлиш, ижтимоий-сиёсий ҳаётда активроқ қатнашиш учун барча совет кишиларига катта ва баравар имкониятлар таъминлай оладиган шарт-шароитларни яратишга қаратилган.

Депутатликка номзод мактабнинг роли ва маориф ходимлари, ўқитувчиларнинг шунингдек маданият ва санъат ходимларининг вазифаларига тўхталиб ўтди, уларнинг ёш авлодга таълим, тарбия бериш ва халқни маънавий камол топтириш соҳасидаги ижодий роли буюк аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

А. Н. Косигин кишилар ҳаётининг социалистик тарзини қарор топтириш тўғрисида гапириб, бундай деди: кишилар ўртасидаги инсоний муносабатлар, коллективчилик, чинакам халқ ҳокимияти, интернационализм ва ватанпарварлик, жамият аъзоларининг юксак ижтимоий-сиёсий активлиги ва масъулияти ана шу ҳаёт тарзининг энг муҳим хусусиятларидир.

Совет Иттифоқининг халқлари нисбатан қисқа давр мобайнида жаҳон тарихи кўламларида буюк социал ўзгаришларни амалга оширдилар. Октябрь социалистик революцияси ана шу ўзгаришларни бошлаб берган эди. Беш йилликларимиздаги иншоотлар, совет халқининг жаҳоншумул тарихий ғалабаси, совет кишиларининг Улуғ Ватан урушидаги қаҳрамонона жасорати, урушдан кейинги даврда хўжаликни тиклаш соҳасида қилинган буюк ишлар, кейинги йилларда иқтисодий ва маданий ривожланишнинг жадаллаштирилган суръатлари, неча ўн миллион гектар қўриқ ерларнинг ўзлаштирилганлиги, атом энергиясини эгаллаш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятлар, совет кишисининг космосга парвози — янги кишини, синфсиз жамият бинокорини, у билан бирга янги ахлоқ кодексини, жамиятга, давлатга янгича муносабатни кўрамиз.

Бу киши ўзи яратган жамиятнинг хўжайиннидир. Бу жамиятда инсоният тарихида биринчи марта меҳнаткашлар оммасининг эҳтиёжлари ва орзу—тилакларига энг муносиб бўлган социал шарт-шароитлар, онгли ва планли суратда вужудга келтирилмоқда.

Социалистик жамият кишиси коммунистик қурилишнинг вазифаларини ўзининг жонажон, шахсий иши деб билади. Бинобарин, бундай кишининг буржуа индивидуализмига ва пасткаш худбинлигига нафрат билан қараётганлиги табиий бир ҳолдир.

А. Н. Косигин сўзини давом эттириб, бундай деди: биз социалистик жамиятнинг ўз фаолиятида коммунистик идеалларни мужассамлаштираётган илғор кишилари билан бир қаторда қолоқ кишилар, меҳнатга, ижтимоий бурчга етук социалистик жамиятга ёт тарзда муносабатда бўлаётган шахслар ҳам борлигидан кўз юма олмаймиз. «Совет кишисининг янги қиёфаси, унинг коммунистик ахлоқи ва дунёқараши, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев партиянинг XXIV съездида, — ўтмишнинг сарқитларига қарши доим, муросасизлик билан олиб борилаётган курашда таркиб топмоқда... Биз ўтмишнинг кишилар онги ва хулқидаги сарқитлари деб атаган нарсага қарши кураш — партиянинг, жамиятимиздаги барча онгли пешқадам кучларнинг доимий эътиборини жалб этадиган ишдир».

Социалистик жамият кишиси ижодий меҳнатдан, коммунизмнинг юксак инсонпарварлик идеалларига фидокорона меҳнат қилишдан астойдил маънавий қаноат ҳосил қилади. В. И. Ленин: «социализм жонли, ижодий иш, халқ оммаси яратадиган иш» деган эди. Социалистик қурилишнинг бутун тарихий тажрибаси Лениннинг ана шу башорати тўғри эканлигини тасдиқлади.

Кейинги йиллар ташқи сиёсат соҳасида партия ва ҳукуматнинг КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасини бажариш йўлида собитқадамлик ва зўр ғайрат билан ишлаш шиори остида ўтди.

Биз тинчлик иши ва кескинликни юмшатиш йўлидаги курашнинг ҳар қандай йўналишини, ҳар қандай участкасини олиб кўрмайлик, ҳамма жойда бизнинг йўлимиз ва мақсадларимиз тўғри эканлигига ишончни мустаҳкамлайдиган катта ўзгаришлар рўй берганлиги аён бўлиб қолади.

Урушдан кейинги йигирма йилдан ортиқ вақт мобайнида урушдан кейинги чегараларнинг дахлсизлигини ёппасига эътироф этиш тўғрисидаги масала Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларда оғир муаммо бўлган эди. Эндиликда бу масала Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг Германия Федератив Республикаси билан маълум шартномаларни тузганлиги натижасида Европада тинчлик манфаатлари йўлида ҳал этилди.

Совет — Америка муносабатлари узоқ йиллар мобайнида ҳар икки давлатнинг бир-бирига қаттиқ қарши туриши билан белгиланган эди ва бу ҳол планетамизда тинчликнинг тақдири учун ташвишни кучайтирган эди. Эндиликда Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўз муносабатларини тинч-тотув яшаш принципи асосида қуриш мажбуриятини олдилар. Улар ўз ҳатти-ҳаракатларини ялпи тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб ўзаро келишиб олишга аҳд қилдилар.

СССР Олий Советига ўтказилган аввалги сайлов вақтида Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатлари жуда авж олиб кетган эди. Эндиликда Ҳинди-Хитойдаги агрессия тўхтатилганлиги натижасида гарчи анча мураккаб шароитда бўлса ҳам урушдан тинчликка, Шарқи Жанубий Осиёдаги вазиятни умуман соғломлаштиришга ўтилмоқда.

Яқин Шарқдаги можаро сиёсий жиҳатдан бартараф қилинмоқда. Женевада Яқин Шарққа бағишланган сулҳ конференцияси ишининг давом эттирилиши натижасида Яқин Шарқ можаросининг асосий проблемалари ҳал этилиши — Исроил қўшинлари босиб олинган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетилиши, фаластин араб халқининг қонуний ҳуқуқлари таъминланиши, бу райондаги барча давлатларнинг хавфсизлиги таъминланиши лозим.

Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи, унинг ташқи сиёсатига доир масалалар партиямизнинг, унинг Марказий Комитетининг ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг диққат марказида турибди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ташқи сиёсий йўлимизни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга, Совет Иттифоқининг жаҳондаги позицияларини мустаҳкамлаш ишига катта ижодий ҳисса қўшмоқда.

Биз келажакка умидворлик билан қараймиз.

Бу умидворлик реал имкониятларимизни зийраклик билан ҳисобга олишга асосланади. Бу умидворлик шунга асосланадики, эндиликда умумий вазият жаҳон социалистик системасининг, барча тинчлик ва тараққиёт, демократия ва миллий мустақиллик кучларининг катта самарали таъсири остида таркиб топмоқда. Халқаро вазият тараққиётидаги ҳукмрон хусусият сифатида кескинликни юмшата бориш тенденцияси буни исбот этади.

Кескинликни юмшатиш жараёни оддий бир жараён эмас, албатта. Бу жараён зиддиятларни, қийинчиликларни бартараф қилиш йўли билан амалга оширилади. Биз эндиликда тинчлик ва кескинликни юмшатиш ишининг муҳолифлари йўқ, қуролланиш пойгасига ва ҳарбий бюджетларнинг ўсишига барҳам берилган, деб айта олмаймиз. Шу сабабли Совет Иттифоқи тинч-тотув яшаш принципига содиқ бўлиб қолгани ҳолда, лозим бўлган ҳамма жойда империализм агрессив кучларининг кирдикорларига қаттиқ зарба беради.

Халқаро кескинликни юмшатилиши ўз-ўзича ҳозирги жаҳондаги зиддиятларни бартараф қилишга олиб боради, деб ҳисоблаш учун ҳам асосимиз йўқ. Халқаро кескинликнинг юмшатилиши бир-бирига зид бўлган ижтимоий системалар ўртасидаги синфий кураш тўхтатилишидан ҳам далолат бермайди, албатта.

Ғарбда баъзи кишилар ҳарбий ҳаражатларнинг кўпайтирилишини кескинликни юмшатиш сиёсатига мослаштириш мумкин, деб ҳисоблаётган бўлсалар керак. Аммо шундай нуқтаи-назарда турган кишилар уруш хавфи доим ўсиб бориши муқаррар эканлигига қўшилишлари ва инсоният ўз кучлари ва ресурсларини ҳамиша исроф қилишга маҳкум этилганлигини эътироф қилишлари лозим.

Совет Иттифоқи масалага бундай ёндашишни қатъиян рад этади. Биз кескинликнинг юмшатилишини давом эттириш ва кучайтириш тарафдоримиз, уни муқаррар давом этадиган жараёнга айлантириш, ёппасига ва батамом қуролсизланиш тарафдоримиз. Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тинчликнинг энг мустаҳкам гарантиясидир. Биз ҳамманинг хавфсизлиги принципи ва бир томонлама устунликка эга бўлишга йўл қўймаслик принципи асосида қуролсизланиш соҳасида кенг ҳамкорлик қилиш тарафдоримиз. Шуни айтиб ўтиш керакки, қурол-яроғларни чеклаш масалалари юзасидан Совет Иттифоқининг Америка Қўшма Штатлари билан тузган шартнома ва битимлари ана шу ҳаққоний талабга жавоб беради.

Партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати тинчлик негизларини мустаҳкамлаш, халқлар ўртасида ўзаро наф келтирадиган иқтисодий алоқаларни ва бошқа хилдаги алоқаларни ривожлантириш соҳасида бошқа мамлакатлар билан ҳамкорликни кенгайтириш учун бундан буён ҳам ҳамма имкониятлардан фойдаланаверадилар.

АҚШ президенти Р. Никсоннинг Совет Иттифоқига қиладиган визити ҳам ана шу мақсадга эришиш учун мос бўлиб тушади, деб умид қиламиз. Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда конфронтациядан музокаралар ва кескинликни юмшатиш сари рўй берган тарихий бурилиш Совет ва Америка халқларининг манфаатларигагина эмас, балки шу билан бирга бутун инсониятнинг келажакдаги тинчлиги манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Бу бурилишнинг «икки ўта буюк давлатнинг тил бириктириш сиёсати» деган гапга ҳеч қандай алоқаси йўқ, албатта. Пекиндагилар ғаламислик билан ана шундай гапларни ўйлаб чиқаришган.

Пекин -раҳбарлари Совет — Америка муносабатларини нормаллаштиришга қарши, умуман кескинликнинг юмшатилишига қарши чиқиб, империализмнинг агрессив доиралари билан бир лагерга ўтишди. Пекин раҳбарлари Ғарбдаги милитаристик доираларини, уларнинг ҳар қандай ҳуружларини қўллаб-қувватлаётганликларини тобора очиқ айтмоқдалар. Уларнинг фикрича, бундай ҳуружлар социалистик ҳамдўстликка, кескинликнинг юмшатилишига ва тинчликнинг мустаҳкамланишига қарши қаратилса, бас.

Ҳар қандай игво ва туҳматлар, ҳар қандай ғаламислик Совет Иттифоқини партия XXIV съездида ишлаб чиқилган ташқи тинчликсевар йўлни амалга оширишдан қайтара олмайди, албатта.

Ленинча тинч-тотув яшаш сиёсатининг муваффақиятлари социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирдамлиги ва бирлигини мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланган. Социалистик мамлакатларнинг тинчликни мустаҳкамлаш йўлида биргаликда қилаётган ҳаракатлари давомида уларнинг ташқи сиёсий обрў-эътибори ва жаҳондаги воқеаларнинг боришига таъсири ҳам ўсмоқда. Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Румыния, Чехословакия, Куба, Монголия Халқ Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, социалистик Югославия тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

А. Н. Косигин Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг апрель ойида бўлиб ўтган кенгаши катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, бундай деди: Варшава Шартномасининг қатнашчилари бошқа мамлакатларнинг давлат ва сиёсий арбобларига мурожаат қилиб, ўз куч-ғайратларини хавфсизлик ҳамда ҳамкорликка бағишланган умумевропа кенгашининг муваффақиятли ўтишини таъминлаш учун сафарбар қилишга даъват этдилар.

Европа мамлакатлари тарихда биринчи марта Умумевропа кенгаши каби муҳим анжуманга тўпланишди. Кенгашнинг биринчи ва иккинчи босқичлари давомида анча иш қилинди. Аммо ижобий натижалар билан бир қаторда айрим салбий томонлар ҳам пайдо бўлди. Бунда гап жумладан, кенгашнинг айрим комиссиялари жуда суст ишлаётганликлари тўғрисида бормоқда. Бизнинг фикримизча, кенгаш қатнашчилари кун тартибидаги айрим масалаларни аниқлаб олмаганликлари натижасида бундай аҳвол рўй бераётгани йўқ. Афтидан, бунинг учун етарли даражада фурсат бор эди.

Совет Иттифоқи кенгаш ҳужжатларининг пухта тайёрланишига ва ўзаро мақбул қарорларнинг қидириб топилишига қарши эмас. Аммо кенгаш ўз қатнашчиларининг қонуний манфаатларига хилоф ёки уларнинг ички ишларига аралашишдан далолат берувчи қарорлар қабул қилиши мумкин эмаслиги билан ҳисоблашмай бўлмайди.

Шу сабабли биз кенгашда қатнашувчи ҳар бир давлат кенгашда шу вақтгача қилинган ишларнинг якунларига сиёсий жиҳатдан юксак баҳо бериши ва Умумевропа кенгашини яқин орада юксак даражада тугаллаш учун йўл очиб берадиган масъулиятли қарорларни қабул қилиши учун пайт келган, деб ҳисоблаймиз. Кенгашнинг муваффақиятли ўтиши кескинликни янада юмшатиш учун, Европадаги барча давлатларнинг самарали ҳамкорлиги учун янги имкониятлар очиб беради.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бу йил ўзларининг асосий халқаро иқтисодий ташкилоти—Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 25 йиллигини нишонламоқдалар. Кенгашга аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳар томонлама иқтисодий, илмий-техникавий ҳамкорлиги бу мамлакатларда иқтисодий ва техника тараққиётини жадаллаштириш, индустрлаштириш даражасини юксалтириш, халқларнинг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида жуда катта роль ўйнади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар шу йиллар ичида жуда йирик иқтисодий кучга айланди ва улар жаҳон саноат ишлаб чиқариши маҳсулотининг тахминан учдан бир қисмини тайёрлаб бермоқдалар.

Шонли Қуролли Кучларимиз совет халқининг тинч меҳнатини мустаҳкам муҳофаза қилмоқдалар. Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти ҳеч кимга таҳдид қилмай, империалистик доираларнинг агрессив ҳуружларини тийиб туриш омили бўлиб, Варшава Шартномасига аъзо бўлган бошқа мамлакатларнинг қуролли кучлари билан ҳамкорликда халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини ҳимоя қилмоқдалар.

Коммунистик партия, Совет ҳукуматимиз ички сиёсат соҳасида ҳам, ўзининг халқаро фаолияти соҳасида ҳам КПСС XXIV съезди белгилаб берган йўлдан шаҳдам қадамлар билан олға бормоқда. Бу йўл—жаҳон социалистик системасининг жипслигини янада мустаҳкамлаш ва уни ривожлантириш, миллий ва социал озодлик учун курашаётган халқлар билан бирдамлик, ривожланиб бораётган ёш давлатлар билан ҳар томонлама ҳамкорлик қилиш йўлидир. Бу йўл — халқаро муносабатларда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципини қарор топтириш, инсониятни янги жаҳон урушидан халос қилиш йўлидир. Партия Марказий Комитети, Совет ҳукумати ана шу юксак мақсадларга эришмоқ учун бундан буён ҳам зарур чораларнинг ҳаммасини кўрадилар.

Сўнгра А. Н. Косигин кейинги йилларда пойтахтнинг асосий социал, иқтисодий ва шаҳар қурилиши проблемаларини ҳал этишда эришилган муваффақиятлар ҳақида гапирди.

Москва кишиларнинг, унумли меҳнат қилиши ва дам олиши учун, шахсни ҳар томонлама камол топтириш, гражданларнинг коммунистик онги ва юксак аҳлоқий фазилатларини тарбиялаш учун зарур шарт-шароитлар вужудга келтирилаётган шаҳарга айланмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев «Бизнинг мақсадимиз Москвани намунали коммунистик шаҳарга айлантиришдан иборат», деган эди. Москва коммунистлари шаҳар партия комитети раҳбарлигида Москва ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг ана шу фахрли вазифани муваффақиятли бажаришга қаратилган буюк ишларини уюштирмоқдалар ва бунга етакчилик қилмоқдалар.

А. Н. Косигин ўз нутқини тамомлар экан, қуйидагиларни айтди: СССР Олий Советига умумхалқ сайлови ўтказиладиган тантанали кун яқинлашиб қолди. Совет кишилари ана шу умумхалқ байрамини зўр меҳнат кўтаринкилиги билан нишонлайдилар. Бу байрам партия билан халқнинг бузилмас бирлигини жуда яққол намойиш қилади. Бизнинг партиямиз халқимизга хос бўлган революцион ғайрат-шижоат ва ишчанликни ўз фаолиятида мужассамлаштиради. Бизнинг халқимиз партиямизнинг улуғ идеаллари билан, коммунизм идеаллари билан илҳомланган. Партия халқни янги меҳнат зафарларига отлантирмоқда. Коммунистлар порлоқ коммунистик келажак бинокорларининг олдинги сафларида бормоқдалар. Партия билан халқнинг ана шу бирлиги улуғ ишимизнинг бундан буёнги ғалабаси учун мустаҳкам гаровдир.

(Ўртоқ А. Н. Косигиннинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди). (ТАСС).

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ БУНЁДКОРЛИК КУЧИ

(Боши биринчи бетда).

Н. В. Подгорний, жамиятимиз ривожининг асосий кўрсаткичлари, ўтган тўрт йил мобайнида совет кишилари қилган фидокорона меҳнатнинг ажойиб самаралари лўнда қилиб ифодалаб берилган. Партиянинг мурожаати барча совет кишиларига — тинчликни ва социализмнинг улуғ ғалабаларини мустаҳкам туриб қўриқлаётган ишчиларга, колхозчиларга, зиёлиларга, хотин-қизлар ва ёшларга, Совет Армияси ва флоти жангчиларига қаратилган. Мурожаатда тилга олинган ишонарли маълумотлар совет тузумининг жадал ривожланаётганлигидан, режаларимизнинг реаллигидан далолат бериб турибди, партия ўтказаётган сиёсатнинг, олға томон қилинадиган ҳаракат юзасидан партия белгилаган истиқболларнинг тўғрилигини яққол исботлаб турибди.

Аммо, ютуқларимиз нақадар жозибадор бўлмасин, улар мавжуд қийинчиликлар ва камчиликларни хаспўшлай олмайди ва хаспўшламаслиги лозим. Афсуски, қийинчиликлар ва камчиликлар ҳали анчагина бор. Бир қанча корхоналар ишлаб чиқариш планларини бажармаётганлиги, кўпгина маҳсулот турларининг сифати пастлиги, техника билан қайта қуролланишда орқада қолинаётганлиги, айрим объектлар ўз вақтида ишга туширилмаётганлиги, лойиҳа қувватлари суст ўзлаштирилаётганлиги — шуларнинг ҳаммаси экономиканинг ўсишига, унинг ривожланиш суръатларига тўсқинлик қилмоқда.

Бу камчиликларни тугатиш учун кейинги йилларда анчагина иш қилинди. Шу жиҳатдан олганда беш йилликнинг учинчи йили айниқса ибратли бўлди. Бутун беш йиллик планнинг тақдирини кўп жиҳатдан белгилаб берадиган ҳозирги йилда ҳам кўп иш қилинмоқда. Аввал бўлганидек, ҳозир ҳам планларни ва олинган мажбуриятларни муддатидан аввал бажариш йўлидаги социалистик мусобақа экономикани янада юксалтиришнинг қудратли ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб турибди. Партия шунга аминдирки, бизнинг қаҳрамон ишчилар синфимиз, совет деҳқонлари, шонли зиёлилар қўйилган вазифаларни шараф билан уддалайдилар, ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан социалистик Ватан қудратини бундан буён ҳам мустаҳкамлайверадилар.

Қадимий ва абадий навқирон пойтахтимиз, революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати шаҳри — Москва ишлаб чиқариш коллективлари ҳамиша бўлганидек, совет меҳнаткашларининг олдинги сафида бормоқдалар. Ватан тарихининг қаҳрамонона саҳифалари, ҳар бир совет кишисининг эзгу фикр-ўйлари, орзу-умидлари Москва номи билан боғланган. Намунали коммунистик шаҳарга хос белгилар бу ерда тобора равшанлашиб бормоқда. Индустрия гигантлари маскани, фан-техника тараққиёти лабораторияси, жаҳон маданиятининг энг катта ҳазинаси, турмуш ва меҳнат янги формаларининг олдинги марраси, соҳибжамол, келажакни кўзловчи қаҳрамон шаҳар — Москванинг бугунги қиёфаси ана шундай.

Пойтахт меҳнаткашлари 1973 йил планини муддатидан аввал бажардилар, беш йилликнинг тўртинчи йилида муваффақиятли ишламоқдалар. Москвадаги кўпгина завод ва фабрикаларнинг, транспорт ва қурилиш ташкилотларининг, шаҳар хўжалиги ва маиший хизмат муассасаларининг меҳнатчилари социалистик мусобақада юксак кўрсаткичларга эришдилар. Нотиқ москваликларнинг товарлар сифатини яхшилашдаги ва меҳнат унумдорлигини оширишдаги ютуқларини, пойтахт Ленинград райони меҳнатчиларининг тўққизинчи беш йиллик муваффақиятли вахтасининг вазифаларини амалга ошириш ишига қўшган ҳиссасини қайд қилиб ўтди.

«Москва шаҳри, Ленинград райони меҳнаткашлари ажойиб муваффақиятларга эришган. Сизлар бундан ҳам катта янги муваффақиятларга эришишингизга аминмиз. Чунки, москваликлар — совет меҳнаткашларининг илғор отрядларидан биридир, кўпгина шонли ишлар ва янгиликларнинг ташаббускоридир. Пойтахт партия ташкилотининг бой тажрибаси ва етуклиги, Москва шаҳар ва район партия комитетларининг зўр сиёсий ва ташкилотчилик иши, совет ва хўжалик органларининг моҳирона раҳбарлиги муваффақиятларингизнинг гаровидир.

Экономикамиз муттасил юксалиб бормоқда, — деди Н. В. Подгорний сўзини давом эттириб. Унинг шаҳдам одими ҳозирги вақтда биз кеча ҳатто орзу ҳам қила олмаган вазифаларни ўртага қўйиш имконини бермоқда, катта халқ хўжалик ва социал проблемаларни ҳал этишга кенг кўламда комплекс ёндашишни таъминлашга имкон бермоқда.

Мисол учун қишлоқ хўжалигини олайлик. Комплекс механизациялаш ва химиялаштириш, ерларни мелиорациялаш, қишлоқ хўжалик меҳнатини машина билан қуроллантиришни ошириш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш, илғор тажрибадан янада тўлатўкис фойдаланиш йўли билан қишлоқ хўжалиги юксак суръатларда ривожланиб бормоқда. Бу ҳаётий муҳим тармоққа капитал маблағ сарфлаш йил сайин кўпаймоқда.

Чунончи, навбатдаги беш йилликда фақат битта узоқ муддатли программани таъминлаш учун — Россия Федерациясининг қора тупроқли бўлмаган зонасини ривожлантириш учун қўшимча равишда 35 миллиард сўм ажратиш мўлжалланмоқда. Бу программанинг рўёбга чиқарилиши жуда кўп миллион гектар ернинг ҳосилдорлигини анча ошириш имконини беради, Совет Иттифоқи аҳолисининг деярли чорак қисми яшаб турган мамлакат марказидаги бепоён кенгликлар қиёфасини ўзгартиради.

Бу жуда катта ўлка ҳаётининг истисносиз ҳамма соҳаларида ажойиб ўзгаришлар содир бўлади. Россиянинг қора тупроқли бўлмаган зонасини ривожлантириш мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини янада рационал жойлаштиришга олиб келади, коммунизм қурилишининг туб вазифаларидан бирини ҳал этиш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни тугатиш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлади. Бу программани ўз аҳамияти жиҳатидан фахрий равишда совет халқининг дастлабки беш йиллик планларни амалга ошириш, халқ хўжалигини урушдан кейин реконструкция қилиш, қўриқ ерларни ўзлаштириш сингари ишлари билан бир қаторга қўйиш мумкин.

Партиянинг ҳозирги бутун иқтисодий сиёсатига хос хусусият шундан иборатки, масалаларга комплекс ёндашилмоқда, энг яқин келажакдаги эҳтиёжлар билан олис истиқболлар бир-бирига қўшиб олиб борилмоқда. Халқ фаровонлигини юксалтириш эса партия иқтисодий сиёсатининг бош мақсадидир. Бу йўл мамлакат хўжалигини ривожлантиришнинг умумий йўналишини белгилаб беради. Бу йўл тўққизинчи беш йилликнинг асосий вазифаси эканлиги ғоят аниқ-равшан таърифлаб берилган бўлиб, ҳозир амалда изчиллик билан юзага чиқарилмоқда.

Нотиқ бу қоидани Ленинград райони меҳнаткашларининг ҳаётидан олинган конкрет мисоллар билан тасдиқлаб, бундай деди:

Совет кишиларининг турмуш даражасини доимо ошириш биз учун ўз-ўзидан равшан бўлган оддий иш бўлиб қолганлиги билан фахрланишга ҳақлимиз. Аммо шу нарса равшанки, фаровонликнинг ҳар қандай манбаларини тегишли равишда таъминлаш, жамиятимизнинг моддий базасини кенгайтириш лозим бўлади. Миллий бойликни кўпайтириш, бинобарин, совет кишиларининг турмушини муттасил яхшилаш йўли эса фақат битта, у ҳам бўлса — меҳнат, онгли, фидокорона, юксак унумли меҳнатдир.

Терисини шилиб олишга асосланган, доимий ишсизлар армиясини вужудга келтириб турадиган капитализм меҳнаткашларни эртанги кун учун қўрқиш вазиятида сақлайди ва шу тариқа уларни бутун кучни сарфлаб ишлашга мажбур этади. Инсонпарварликка зид бўлган бундай практикани социализм рад қилади, унга ўз йўлини қарама-қарши қўяди. Социализм инсонни ишлаб чиқаришнинг хўжайинига айлантиради, унга эркин, ижодий меҳнат қувончини бахш этади.

Социалистик жамият шароитида меҳнат унумдорлиги бутун аҳолини иш билан таъминлаш, гражданларнинг конституцияда, совет қонунларида гарантиялаб берилган ҳуқуқларига оғишмай риоя этиш асосида оширилади. Шу сабабли меҳнатга онгли, виждонан муносабатда бўлиш бизда экономикани ривожлантиришнинг ҳал қилувчи омилларидан бири бўлиб қолганлиги равшан.

Ишчи шарафи, бурчни сезиш туйғуси, ишчилик ваъдасига вафодорлик — совет кишиларининг меҳнатга, коллектив ишларига муносабатини ана шулар белгилаб берган ва белгилаб бераётир. Аммо, афсуски, бир қисм гражданлар ҳам борки, улар социализм неъматларидан бажонидил фойдаланадилар-у, бироқ шу неъматларни жуда оз чиқим эвазига олишга, яъни жамиятга камроқ фойда келтириб, кўпроқ наф олишга интиладилар. Бундай юлғучилик хулқ-атвори социализм принципларига, жамиятимизнинг ҳуқуқий ва маънавий нормаларига мутлақо зиддир. Бундай хулқ-атвор совет турмуш тарзига қарама-қаршидир, шу сабабли барча меҳнаткашлар, давлат ва жамоат ташкилотлари ва аввало ҳар бир ходимнинг фазилатлари ва камчиликлари, унинг ишга муносабати, айниқса яхши кўриниб турадиган меҳнат коллективлари томонидан бундай хулқ-атворга кескин зарба берилиши лозим.

Дангаса, бракчи, ичкиликбоз, прогулчи, халқ мулкини ўғирловчилар, «кўзга чанг солиш», бор кучни сарфлаб чинакам ишлашни билмаслиги ёки истамаслигини дабдабали, чиройли гап билан яшириш ишқибозлари ўртоқларининг қаҳр-ғазабидан қутилиб қола олмайдилар. Айни вақтда ҳам учраб турадиган мансабдан фойдаланиш, меҳнатга бир текис баҳо бериш, қилинмаган ишни қилинди, деб ёзиш ва бошқа хилдаги бузиш фактларига қарши ҳам меҳнат коллективининг соғлом «микроиқлими»да муваффақиятлироқ курашиш мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленумида яна бир карра зўр куч билан таъкидлаб ўтилганидек, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, уюшқоқлик ва масъулиятни ошириш эндиликда биринчи даражали аҳамият касб этмоқда, умумпартиявий, умумдавлат иши бўлиб қолмоқда. Жамият барча аъзоларининг уюшқоқлиги ва ички интизоми нақадар юқори бўлса, социалистик демократия системаси шу қадар самарали амал қилаберади, меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари шу қадар тўлиқ юзага чиқарилаверади.

Хўжалик органларининг иш услуби ва методларини янада такомиллаштириш, бутун бошқарув ишини яхшилаш бу вазифани бажаришнинг зарур шартидир. Халқ хўжалиги вазифаларига истиқболни кўзлаб комплекс ёндашиш ечимларнинг пухта илмий асосланган бўлишини, давлат механизмининг ҳамма бўғинлари аниқ ва нуқсонсиз ишлашини талаб қилади. Планлаштиришдаги ҳар бир хато, ишдаги ҳар бир нуқсон ҳозир айниқса қимматга тушади.

Бошқарувни пухта ташкил этиш манфаатларини кўзлаб, ишга ташаббуссизлик ва бепарволик билан қарашни тугатиш, бюрократизм ва сансалорлик кўринишлари пайини қирқиш зарур. Олий Совет Президиумига мамлакатнинг турли районларидан у ёки бу камчиликлар тўғрисида шикоят қилинган бир қанча хатлар келиб турибди, деди Н. В. Подгорний. Бу шикоятларнинг маълум қисми ўринли бўлса ҳам, аммо ўз жойида ҳал этилмаётир. Лекин шуниси қизиқки, марказдан аралашилгандан кейин камчиликлар, одатда тузатилади, тузатилганда ҳам маҳаллий органларнинг ўзлари, уларнинг ўз кучлари билан тузатилади. Бунинг маъноси шуки, маҳаллий ўртоқлар лозим даражада ташаббус, қатъият кўрсатиб, ғамхўрлик қилган жойларда тегишли имкониятлар ва маблағлар ҳам топилмоқда.

В. И. Ленин масалаларни мустақил ҳал эта олмайдиган ва ҳал этишни истамайдиган айрим раҳбарларни қаттиқ қоралаган, топширилган иш учун жуда қаттиқ шахсий жавобгарлик ўрнатишни талаб қилган эди. Партия Ленин васиятларига амал қилиб, айрим раҳбарларнинг баъзан ночорлик ва ношудлик қилаётганликларига, уларнинг масъулиятни ўзларидан соқит қилиб бошқалар зиммасига юклашга, «ҳар эҳтимолга қарши олдини олиб қўйишга» интилаётганликларига қарши кескин курашмоқда. Ўз-ўзидан равшанки, бюрократизмга, расмиятчиликка муросасизлик амалдаги нормаларга оғишмай риоя этишни, белгиланган қоидаларни бажаришда қаттиққўл, аниқ ва ҳалол бўлишни истисно қилмайди, балки тақозо этади.

Давлат интизомини мустаҳкамлашда, уюшқоқликни бутун чоралар билан оширишда меҳнаткашлар депутатлари советлари катта роль ўйнаши лозим. КПСС XXIV съездининг, партия Марказий Комитетининг қарорлари хўжалик ва маданиятни ривожлантиришга актив таъсир ўтказиш учун уларга катта имкониятлар очиб берди, бу қарорлар советлар кўп қиррали фаолиятининг жанговар программаси бўлиб қолди.

Ҳар бир поғонадаги совет органларининг ўзларига бевосита топширилган хўжалик, участканинг ҳолати учун масъулиятини максимал равишда ошириш вазифаси кун тартибига қўйилган. Маҳаллий советлар учун бу, аввало район, шаҳар, область хўжалигини планли ривожлантиришдан, хўжалик самарадорлигини, рентабеллиги, маҳсулдорлигини бутун чоралар билан ошириш мақсадида мавжуд имкониятлар ва резервлардан моҳирона фойдаланишдан иборат. Коммунал-маиший ва транспорт корхоналарининг, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш муассасаларининг, яъни меҳнаткашларнинг манфаатларига ғоят дахлдор бўлган соҳаларнинг ишига раҳбарлик ва контроллик қилишда маҳаллий советларнинг роли ортиб бормоқда. Ўз территориясида жойлашган ҳамда юқори ташкилотларга қарашли бўлган саноат корхоналари ҳамда қишлоқ хўжалик корхоналари фаолиятини кўпгина масалалар юзасидан мувофиқлаштириб бориш тобора каттароқ аҳамият касб этмоқда.

Хўжаликнинг конкрет натижаларида, сайловчиларнинг наказларини амалий равишда бажаришда, совет кишиси яхшироқ яшаши ва ишлаши тўғрисида ғамхўрлик қилишда биз совет органлари фаолиятининг реал самарасини кўрамиз. Ҳар бир маҳаллий орган ходимларида ўзларига топширилган иш учун талабчанликни оширишнинг моҳияти ана шундан иборат.

Масала гўё «ўткир қилиб» қўйилгандек ва «лозим бўлган юксакликка кўтарилгандек» бўлиб туюлса ҳам, шу масала юзасидан бир неча бор қарор қабул қилинган бўлса ҳам, аслида иш ўрнидан қўзғолмай турадиган ҳолларнинг бўлмаслигига эришиш керак.

Ижроия органларининг, бутун бошқарув аппаратининг, ҳар бир мансабдор ходимнинг иши устидан контролликни кучайтиришда советлар муҳим роль ўйнашлари мумкин ва лозим. Уларнинг ихтиёрларида контроллик воситаларининг бой хазинаси бор. Мансабдор ходимларнинг ҳисоботларини сессияларда тинглаш ҳам, депутатларнинг саволига жавоб бериш ҳам, депутатларнинг қонунчиликни бузишга йўл қўймаслик ҳуқуқи ҳам шулар жумласига киради. Партия XXIV съезди қарорларида, унинг Марказий Комитети қарорларида, партиянинг ташаббуси билан қабул этилган депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонунда советларнинг ва советлар депутатларининг активлигини кучайтириш вазифаси худди шу тарзда қўйилган.

СССР Олий Совети фаолиятининг ҳамма соҳалари — сессияларда мамлакатни иқтисодий ва социал-маданий ривожлантириш масалаларини, қонунларни кўриб чиқиш, контроль қилиш ишлари ривожланиб, такомиллашиб бормоқда. Мамлакатимизда ўн беш йил мобайнида қонунларнинг бутун-бутун тармоқлари янгиланди. Ўтган тўрт йилнинг ўзида СССР Олий Совети меҳнат тўғрисидаги, халқ маорифи тўғрисидаги қонун асослари, сув тўғрисидаги қонун асослари, депутатларнинг статуси тўғрисидаги, давлат нотариати тўғрисидаги қонунлар ва бошқа қонунлар сингари катта-катта ҳужжатларни ишлаб чиқиб, тасдиқлади. Бу ҳужжатларнинг лойиҳаларини депутатлар ҳар томонлама кўриб чиқдилар ва жамоатчилигимиз муфассал муҳокама қилди.

СССР Олий Совети Президиуми халқ фаровонлигини оширишда, амалдаги қонунларни, маҳаллий советларнинг, қуйи касаба союз органларининг ишини такомиллаштиришга қаратилган бир қанча муҳим ҳужжатларни қабул қилди.

Демократиямизнинг қонунчилик негизларини янада такомиллаштириш соҳасидаги иш бундан буён ҳам партия раҳбарлигида сабот билан ўтказилаверади. Совет қонуни тараққиётнинг қудратли омилидир, жамият ва давлат ишларини самарали бошқаришнинг зарур воситаларидан биридир. Совет қонуни ҳамиша меҳнаткаш инсон манфаатларини ҳимоя қилиши, меҳнатда, ижтимоий ва шахсий ҳаётда унинг доно маслаҳатчиси, содиқ ёрдамчиси, ишончли ҳимоячиси бўлиши лозим.

Айни вақтда социалистик инсонпарварлик ҳамма гуноҳларни кечирабериш деган гап эмас. Совет қонуни социалистик жамиятдаги тартибга, совет гражданининг ор-номуси ва иззат нафсига зарар етказувчи ҳар қандай қонунбузарга нисбатан муросасиздир. Халқнинг қонунда ифодаланган хоҳиш-иродаси билан ҳисоблашмайдиган киши қаттиқ жавобгарликдан қутилиб қолмаслиги керак.

Қонунларни бузишни, уни «четлаб ўтиш» йўлидаги уринишларни, «объектив» сабабларни, бу сабаблар бир қарашда нақадар узрли бўлмасин, ҳар қандай важ қилиш билан оқлаш мумкин эмас. В. И. Ленин бундай уринишларга тоқат қилмас, «Совет ҳокимиятининг қонунларини ва тартиб қоидаларини муқаддас билиб, уларга риоя этишни» талаб қилар эди. Гўё иш манфаатларини кўзлаб мавжуд қонунни четлаб ўтиш тўғрисидаги таклиф билан Владимир Ильичга мурожаат қилишганида қандай воқеа содир бўлгани маълум. Шунда Ленин: «Декретларни четлаб ўтиб бўлмайди, шундай бир таклифнинг ўзи учун судга берадилар» деб кескин ва қатъий жавоб берган эди.

Модомики, қонун яшаб келаётган, амал қилаётган экан, унинг сўзи, унинг ҳарфи ҳар бир орган учун, ҳар бир граждан учун, ҳар бир мансабдор ходим учун ғоят мажбурий аҳамиятга эга бўлади. Бизнинг жамиятимизда тартибни таъминлашнинг энг муҳим шартларидан бири, жамият нормал ҳаётининг негизи ана шундан иборат.

Қабул этилган қарорлар қандай бажарилаётганлиги мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органларида бир неча марта кўриб чиқилди. Хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг айрим тармоқларидаги ишларнинг аҳволи, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тадбирлари, ердан рационал фойдаланиш, социалистик мулкни муҳофаза қилишга доир қонунларга риоя қилиниши ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш — СССР Олий Советининг сессияларида, унинг президиуми мажлисларида муҳокама қилинган масалаларнинг тўла бўлмаган рўйхати ана шундай.

Қонунларнинг талаблари қандай бажарилаётганлиги, халқ хўжалик планларимиз қандай амалга оширилаётганлиги устидан СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг контроллиги тобора кучайиб бормоқда. Кейинги вақтларда уларнинг мажлисларида хотин-қизлар ва ёшлар меҳнатини муҳофаза қилиш, халқ хўжалигида малакали ишчилардан фойдаланиш, уй-жой қурилишини ва маиший хизматни ривожлантириш, қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш даражасини ошириш ва бошқа кўпгина масалалар юзасидан бир қанча министрликлар ва идораларнинг докладлари тингланди.

Ҳамма поғонадаги советлар шуғулланаётган ишлар, уларнинг юмушлари ва фикр-ўйлари конкрет, совет кишиларига тушунарли ва яқиндир. Омманинг революцион ижоди туфайли юзага келган, Совет давлатининг жуда бой тажрибасини ўзига сингдира борган социалистик демократиянинг моҳияти, олий маъноси деб биз худди шуни тушунамиз. Совет давлати тарихда биринчи бўлиб социал ва миллий масалаларни меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб ҳал этишга, барча миллатлар ва элатларни ягона қардошлик оиласига жипслаштиришга, социализмнинг энг катта ғалабаларидан бири бўлган халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга муваффақ бўлди.

Нотиқ шуни таъкидладики, меҳнаткашларнинг, барча совет кишиларининг партия ўтказаётган сиёсатга муносабати совет вакиллик системасини такомиллаштиришда, хўжалик ва маданиятни ривожлантиришда, жамиятимиз билан давлатимиз ҳаётининг бошқа туб масалаларини ҳал этишда партия фаолиятига бериладиган баҳонинг олий мезони бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва келажакда ҳам шундай бўлиб қолади. Мамлакатни иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий жиҳатдан ривожлантиришнинг Коммунистик партия ишлаб чиққан программасини чиндан ҳам бутун халқ маъқуллади. Бу эса ҳаммамизни руҳлантиради, ишда кўмак беради.

Сўнгра Н. В. Подгорний совет ташқи сиёсатининг асосий йўналишларини таърифлаб берди. Бу сиёсат, — деди у демократик, интернационалистик, принципиал синфий ички сиёсатнинг изчил давомидир, шу боисдан ҳам совет халқи уни астойдил қўллаб-қувватламоқда.

СССР Олий Советига ўтказилган аввалги сайловдан кейинги даврда, деди сўзини давом эттириб депутатликка номзод, бизнинг халқаро ишлардаги асосий куч-ғайратларимиз партия XXIV съезди қарорларини, шу съезд қабул қилган Тинчлик программасини амалга оширишга қаратилди. Бу программа бутун халқаро вазиятни тубдан яхшилаш йўлини ва актуал ташқи сиёсат проблемаларини ҳал этишга доир конкрет тадбирларни белгилаб берди. Совет Иттифоқи шу программани амалий равишда рўёбга чиқариш йўлидаги кураша социалистик ҳамдўстликдаги қардош мамлакатлар билан бир сафда туриб ҳаракат қилмоқда.

Партиямиз билан давлатимиз тинчлик ҳужумини кучайтириш билан бирга ўз ташқи сиёсат фаолияти фронтини доимо кенгайтирмоқдалар, унинг вазифаларини конкретлаштирмоқдалар. «Биз, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, — ҳеч қандай ғирромликка, маккорона ҳийла найрангларга йўл қўймай, суверенитет принципларига риоя қилиш, ички ишларга аралашмаслик, тузилган шартномалар ва битимларни оғишмай бажариш принципларига ҳалол ва изчил риоя этиш асосига қурилган халқаро муносабатларнинг янги системаси вужудга келтирилиши мумкин ва лозим, деб ҳисоблаймиз». Шундай қилиб, гап халқаро ишларда мустаҳкам, адолатли, демократик тинчлик йўлида мамлакатлар ўртасида янги ўзаро муносабатларни қарор топтириш тўғрисида бораётир. Башарти энг муҳим масала ҳақида гапирадиган бўлсак, бу гапнинг маъноси нималардан иборат? Халқаро муносабатларнинг янги системаси турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини назарда тутади. Бу система катта ва кичик, иқтисодий жиҳатдан кўпроқ ривожланган ва озроқ ривожланган давлатларнинг амалий, ўзаро манфаатли ҳамкорлигига кўмаклашмоғи лозим. Бу система ҳамма халқларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишини таъминлаши, империалистик агрессияга йўл бермаслиги, инсоният олдида турган социал проблемаларни ҳал қилиш учун кенг имконият очиб бериши лозим.

Бизнинг фикримизча, чинакам демократик ва адолатли тинчлик биноси ҳозирги даврнинг конкрет реал аҳволига мос келувчи айни шу принциплар негизигагина қурилиши мумкин.

Халқаро ишларни ҳал этишга бундай ёндашишни бизга улуғ Ленин васият қилган. Бизнинг партиямиз ярим асрдан кўпроқ вақтдан бери шу юксак ва олижаноб мақсадга эришиш учун қатъият ва собитқадамлик билан курашиб келмоқда.

Кейинги ўн йиллар мобайнида бутун жаҳон тарихи халқаро муносабатларда янги принципларни барқарор қилиш учун социализм билан капитализм ўртасида борган узлуксиз ва шиддатли кураш тарихидир. Совет республикасининг дастлабки декретларидаёқ бу республиканинг халқлар ҳуқуқларини ва манфаатларини ҳурмат қилишга асосланган тинчлик сари интилиши тамомила равшан баён қилинган эди. Ўша вақтда империализм бунга нима деб жавоб берди? У Советлар мамлакатининг тинчликсеварлик ташаббусларини асоссиз рад этиб, интервенция бошлади, иқтисодий блокадани ташкил этди, шундан кейин эса жаҳон миқёсида янги ҳунрезлик урушини бошлади. Мана шу ишларнинг ҳаммасини империализм битта мақсадни кўзлаб — ишчилар ва деҳқонларнинг жаҳондаги биринчи давлатини ер юзидан супуриб ташлашни кўзлаб қилди.

Аммо Советларга қарши стратегияда ҳарбий кучга суяниб иш кўриш асоссиз бўлиб чиқди.

Империализм иккинчи жаҳон уруши йилларида социализм билан бўлган бетма-бет қуролли тўқнашувдан мағлубиятга учрагач, янги тактикага ўтди. У коммунизмни «тўхтатиб қолиш», улоқтириб ташлаш» сиёсатини ўтказа бошлади. Бу сиёсат «совуқ уруш»ни келтириб чиқарди, шу урушнинг заҳарли муҳитида империалистик реакция антисоветизмнинг эски позицияларида мустаҳкамланиб олишга, янги ижтимоий тузумнинг ривожига ҳалақит беришга уринди.

Агрессив блокларни вужудга келтириш ҳам, савдо-сотиқда камситиш сиёсати ҳам, қуролланиш пойгаси ҳам, маҳаллий уруш деб аталган урушларни бошлаб юбориш ҳам, буларнинг бирортаси тарихий тараққиётнинг боришини тўхтата олган эмас. Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг сиёсий таъсири тобора кучаяверди, уларнинг иқтисодий қудрати ва мудофаа потенциали мустаҳкамланаверди. Энг катта капиталистик давлатларнинг бир мунча заковатли раҳбар арбоблари жаҳон миқёсида кучлар нисбатининг тинчлик, демократия ва социализм фойдасига тобора ўзгараётганлигини кўриб, 70- йиллар бошида, уларнинг сўзи билан айтганда, конфронтация давридан музокаралар даврига ўтишга мажбур бўлишди. Совет Иттифоқига келганда, шуни айтиш керакки, биз баъзи бировлар ҳозир ҳам орзу қилганидек машъум «зўравонлик позицияси»дан туриб эмас, балки бир-бирининг ички ишларига ҳукмронлик қилмай ва аралашмай туриб, ҳар икки томоннинг манфаатларини назарда тутган ҳолда, тенг асосларда ўтказилиши лозим бўлган музокаралар олиб боришни ҳамма вақт ёқлаб келдик ва ҳозир ҳам бу йўлни ёқлаб турибмиз. Фақат шундай музокаралargina низоли халқаро масалаларни ҳал этиш воситаси бўлиши мумкин.

Бизнинг партиямиз жаҳонда юз бераётган ўзгаришларга ҳар тарафлама баҳо бериб, конкрет сиёсий тадбирларда янги имкониятлардан амалда фойдалана билди, халқаро кескинликни юмшатиш ишида қисқа муддат ичида муҳим натижаларга эришди.

Вьетнамда Америка агрессиясининг тўхтатилганлиги, ГФР билан СССР ва Европадаги бошқа бир қанча социалистик мамлакатлар ўртасида шартномалар тузилиши ва муносабатларнинг нормаллашуви, Ғарбий Берлин хусусидаги тўрт томонлама битимнинг имзоланиши, хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгашининг чақирилиши, стратегик қурол-яроғларни чеклаш соҳасида қўйилган дастлабки қадамлар, мана шуларнинг ҳаммаси ва бошқа кўпгина фактлар муҳим бўлиб, халқаро ҳаётда умуман ижобий силжишларнинг ифодаси сифатида янада кўпроқ аҳамият касб этади. Ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципи эндиликда халқаро-ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамланганлиги, халқаро ҳаётнинг ҳамма эътироф этган нормаси бўлиб қолаётганлиги замонамизнинг белгиси бўлиб қолди.

Совет тинчликсевар ташқи сиёсат йўлини амалга оширишда СССР Олий Совети кўзга кўринарли ўринни эгаллайди. Олий Совет сессияларида, Президиум мажлисларида, ташқи ишлар доимий комиссияларида, Тинчлик программасини амалга оширишга доир масалаларга катта эътибор берилмоқда. Олий Советнинг чет эл парламентлари билан алоқаси изчиллик билан ривожлантирилмоқда. Кейинги тўрт йил мобайнидагина Совет Иттифоқига 42 парламентнинг расмий делегацияси келиб кетди. Ўз навбатида бизнинг 46 делегациямиз парламент йўли билан чет элларда бўлди.

Бундай сафарларнинг сиёсий якунлари шундан иборатки, улар совет ички ва ташқи сиёсати тўғрисида ҳаққоний ахборотни кенг ва жуда мўътабар даражада оммалаштиришга, кўпгина мамлакатлар парламент аъзоларининг куч-ғайратини тинчлик учун кураш йўлида бирлаштиришга, давлатлараро ҳамкорликни йўлга қўйишга ва кенгайтиришга имкон беради. СССР Олий Совети делегациясининг яқинда АҚШга қилган визити парламентлар ўртасидаги алоқа фойдали ва самарали эканлигини кўрсатувчи яққол мисол бўлиб қолади. Бу визит Совет ва Америка муносабатларини ривожлантириш йўлида қўйилган янги қадам бўлди.

Олий даражадаги алоқалар кейинги йилларда тобора муҳим роль ўйнай бошлади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг актив ва кўп қиррали халқаро фаолияти, унинг бир қанча чет мамлакатларга қилган визитлари, шунингдек бошқа Совет раҳбарларининг ажнабий давлатлар вакиллари билан учрашув ва суҳбатлари жаҳондаги вазиятни нормаллаштириш, сиёсий иқлимни соғломлаштириш учун ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Бундай алоқалар ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг етилган масалаларини муҳокама қилишга энг муҳим халқаро проблемаларни адолатли тарзда ҳал этишга кўмаклашиш йўлларини белгилашга имкон беради.

АҚШ президенти Р. Никсоннинг яқинда Совет Иттифоқига қиладиган визитига ҳам биз шу нуқтаи назардан қараймиз. Биз ишонамизки, янги Совет — Америка учрашуви илгаригидек мамлакатларимиз халқларининг манфаатларига мос бўлган, тинчлик ва халқаро хавфсизликни янада мустаҳкамлаш ишига фойда келтирадиган натижалар беради.

Қудратли жамоатчилик кучи ҳам халқаро кескинликни юмшатиш фойдасига хизмат қилмоқда. Шу билан бирга тинчлик, миллий озодлик, социал тараққиёт учун кураш энди ҳар қачонгидан кўра ҳам ягона бир оқим бўлиб, бир-бири билан чамбарчас боғланди, деб тўла асос билан айтиш мумкин. Замонамизнинг кескин ижтимоий проблемалари ҳал этилмай қолар экан, мустаҳкам, адолатли, демократик тинчликка эришиш мумкин эмас. Иккинчи томондан, жаҳондаги вазият озодлик кураши учун, социал ва демократик ўзгаришлар учун қулай шарт-шароит яратмоқда.

Ўз-ўзидан маълумки, бу ерда душман кучларнинг шиддатли қарши ҳаракатини бартараф этиш учун курашиб, қадамба-қадам олға бориш керак. Ҳозирги халқаро ҳаётда бундай мисоллар жуда кўп. Уруш ҳамма жойда ҳам тугатилган эмас. Яқин Шарқдаги низони сиёсий бартараф этиш тўғрисида музокаралар бошлаш учун замин яратилганлигига қарамай, у ерда ҳали ҳам жуда мураккаб вазият сақланиб қолмоқда. Сайгон режими Жанубий Вьетнамда Париж битимларини бузмоқда, доимо ҳарбий тўқнашувларни келтириб чиқармоқда. Камбоджада уруш ҳаракатлари ҳали давом этмоқда. Баъзи жойларда реакция қарши ҳужумга ўтишга муваффақ бўлмоқда. Бунга мисол қилиб Чилини кўрсатиш мумкин. Бу ерда ҳарбий-фашист хунта демократияга сурбетларча дағдаға қилиб, халқни социал ғалабаларидан маҳрум қилишга, Латин Америкаси қитъасида тараққиётни тўхтатишга уринмоқда. Бошқа бир қанча районларда ҳам кескинликнинг хатарли ўчоқлари ва бинобарин янги қуролли можароларнинг келиб чиқиш хавфи мавжуддир.

Мана шуларнинг ҳаммаси хилма-хил фактлар бўлиб кўриниши мумкин. Аммо ҳақиқатда эса бу битта занжирнинг бўғинларидир. Империалистик реакция шу занжир билан халқларнинг иродасини бўғишни, уларнинг тинчлик ва тараққиётга бўлган интилишини чиппакка чиқаришни истар эди. Ҳарбий саноат комплексининг вакиллари, милитаристик ва реваншчи доиралар дунёни орқага, «совуқ уруш» даврига қайтаришга уринмоқдалар. Улар очиқдан-очиқ ҳарбий ҳаражатларни кўпайтиришни, қуролланиш пойгасини давом эттиришни талаб қилмоқдалар. Бу эса табиийки, биздан ҳамиша ҳушёр бўлиб туришни ва мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш юзасидан тегишли чоралар кўришни талаб қилади. Ғарбдаги баъзи арбоблар кескинлик юмшаганига жавобан, ўзлари учун бир томонлама ҳарбий устунликка эга бўлишга ёки Совет Иттифоқидан ва бошқа социалистик мамлакатлардан буржуа демократиясига ўхшаган тарзда ички тартибларини ўзгартиришга эришишга беҳуда умид боғламоқдалар.

Маочилар ҳам энг реакцион империалистик доиралар билан бир ёқадан бош чиқариб ҳақиқатда улар билан тил бириктирмоқдалар. Хитой раҳбарлари ўзларининг авантюристик ички ва ташқи сиёсатларида антисоветизмдан айниқса жон-жаҳдлари билан фойдаланмоқдалар. «Шимол томондан хавф бор» деган уйдирма баҳона билан халққа казарма диктатураси режими мажбуран қабул қилдирилмоқда, мамлакатни милитарлаштириш жадаллаштирилмоқда, ракета-ядро қуроли тўпланмоқда. Антисоветизм шовқин-суронни остида коммунистик ва миллий-озодлик ҳаракатини парчалаб юбориш йўлини олиб бормоқдалар. Халқаро кескинликни кучайтириш учун ҳам худди шу йўлдан кенг фойдаланилмоқда.

Мао Цзе-Дун ва унинг энг яқин шериклари антисоветизм уларнинг ўз ички сиёсатлари очиқдан-очиқ шармандаси чиқиб қолганлигидан ўз халқининг эътиборини четга тортиш учунгина эмас, балки айни вақтда, гўё маоизмнинг шовинистик экспансиячиликдан иборат ташқи сиёсат йўли фақатгина СССРга қарши қаратилган ва сира ҳам бошқа бирон мамлакатнинг манфаатларига алоқадор эмас, деган тасаввурни тўғдиришни мўлжаллаётган бўлсалар керак. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, реакциячилар ва агрессорлар бир неча марта ишлатиб кўрган ва ҳамиша оқибат-пировардида миси чиққан бу гапдан Пекиндагилар хомтама бўлмаяптилармикин?

Мана шу салбий ҳодисаларни кўрмаслик ва эътиборга олмаслик, албатта, хато бўлур эди. Лекин мана шу салбий ҳодисаларга қарамай, кескинликни юмшаш жараёни тобора кўзга кўринарли куч тўплаб, кейинги вақтларда халқаро миқёсда эришилган ижобий ўзгаришлар натижасида тинчлик, демократия ва социализм ишининг муваффақият билан олға бориши учун янада қулайроқ шарт-шароитлар яратилаётганлигини кўрмаслик бундан ҳам каттароқ хато бўлур эди.

Кескинликни юмшатиш жараёни кўпгина куч-ғайрат ҳамда вақт талаб қиладиган мураккаб иш эканлигини биз тушунамиз, албатта. Империалистлар чорак асрдан кўпроқ вақт давомида социалистик давлат мавжуд эканлиги фактининг ўзини ҳам тан олишни умуман истамаган эдилар. Яна йигирма беш йил мобайнида улар социалистик мамлакатларга нисбатан «зўравонлик позицияси» сиёсатини ўтказишга, жаҳонни «совуқ уруш» ҳолатида тутишга уриниб келдилар. Эндиликда Ғарбнинг кўпгина арбоблари, ниҳоят социалистик мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш принципини эътироф этишга, биз билан савдо-сотиқ алоқасини ривожлантиришга мажбур бўлдилар. Бу бизнинг жуда катта ғалабамиздир.

Олдимизда турган вазифани тўла-тўкис бажариш — халқаро муносабатларнинг мустаҳкам демократик системасини яратиш учун қанча вақт талаб қилинишини айтиш қийин. Ўтган йиллар ўзидан кейин оғир мерос ҳам қолдирди. Халқлар ўртасидаги янги муносабатларнинг куртаклари ўсиб-униши учун «совуқ уруш» окопларини текислаш, ёввойи ўтларни юлиб ташлаш, бу ерларга янги уруғлар сепиш керак. Ҳозирча бу ерларда биринчи жўякларгина тортилди, бўлажак ҳосилнинг дастлабки уруғлари сепилди. Ҳозир олдиндан бирон-бир нарса айтиш, конкрет муддатни белгилаш керакмикан? Афтидан, гапнинг моҳияти шундангина иборат эмас. Энг асосий мақсад — аввало, эришилган натижани мустаҳкамлашдан, ижобий ўзгаришларни чуқурлаштиришдан, халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини муқаррар қилишдан иборатдир. Бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети худди шу вазифани ўз олдига қўйди. Биз бу вазифанинг реал вазифа эканлигига ғоят аминмиз, чунки ҳозир жуда аниқ қилиб шуни айтиш мумкинки, ижтимоий тараққиёт байроғи остида ҳаракат қилаётган барча кучларнинг қудрати, жипслиги бундан буён ҳам муттасил ўсиб бораверади, тинчлик ва социализмнинг буюк иши янги-янги позицияларни ишғол қила беради ва биз бу вазифаларнинг реал вазифа эканлигига тўла аминмиз.

Н. В. Подгорний нутқининг охирида бундай деди: Бизнинг мамлакатимиз партия XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, кейинги йилларда коммунистик қурилишда, ленинча Тинчлик программасини амалга оширишда айниқса катта муваффақиятларга эришди. Социализм тарихий ташаббусни ўз қўлида мустаҳкам тутиб турибди. Ҳозирги ижтимоий ривожланишнинг бутун практикаси худди мана шу коммунистик қайта қуришлар йўлида инсониятнинг чинакам тарихи яратилаётганлигини исбот этмоқда.

Совет кишилари ўзининг истиқболига ишонади. Ижтимоий ҳаётнинг муҳим масалаларига Коммунистик партиянинг илмий, ижодий ёндашуви, унинг қудратли куч-ғайрати, омма билан узлуксиз мустаҳкамланиб бораётган алоқаси мана шу ишончнинг гаровидир. СССР Олий Советига сайловлар партия билан халқ бирлигининг унутилмас намойиши, марксизм-ленинизм музаффар ғояларининг тантанаси бўлади.

(Н. В. Подгорнийнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта қарсаклар билан бўлиниб турди).

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ ҲАФТАЛИГИ

ЁРҚИН ЙЎЛ

Ўзбекистон Компартияси ва республикамизнинг шонли 50 йиллиги нишонланадиган табаррук кунлар тобора яқинлашмоқда. Ана шундай пайтларда босиб ўтилган мураккаб ва шонли йўлга бир нигоҳ ташлаш, ярим аср мобайнида хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма жабҳаларида қўлга киритилган ютуқларни бир сарҳисоб қилиш одатга айланган.

Бу ҳақда гап кетадиган бўлса, шуни ифтихор билан айтиш мумкинки, ўтган 50 йил ичида ўзбек халқи Совет Иттифоқи халқларининг қардошлик оиласида инсоният тарихи кўрмаган улкан тараққиёт йўлини босиб ўтди. Халқимиз феодализмнинг қолоқлик, қашшоқлик ва жаҳолатдан иборат мудҳиш юкини кифтидан улоқтириб ташлаб, социализмнинг ёрқин ва ҳаётбахш йўлига чиқиб олди. Улуғ Ленин бир вақтлар башорат қилиб айтганидек, Шарқнинг халқ оммаси янги ҳаёт ижодкори, унинг мустақил қатнашчилари сифатида оёққа турди.

Шу ўринда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ўтган йилнинг сентябрида республикамизга Халқлар дўстлиги орденини топшириш муносабати билан сўзлаган нутқи беихтиёр эсга тушади. «Партия бажарган жуда катта ишнинг, миллионлаб ишчилар ва колхозчилар, олимлар ва маданият арбоблари қилган фидокорона меҳнатнинг самарасини Ўзбекистоннинг бугунги равнақида фахрланиб кўриб турибмиз,— деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Сизларнинг ҳашаматли шаҳарларингизни, замонавий заводларингиз ва фабрикаларингизни, синчиклаб парвариш қилиб кўйган далаларингизни ва яшнаб турган боғларингизни кўрган кишининг кўнгли қувонади».

Шу муносабат билан бир воқеани айтиб ўтмоқчиман. Областдаги хўжаликлардан бирининг далаларини кезиб юриб, бир бригада бошлиғи билан гаплашиб қолдим. Унинг билимдонлиги, уддабуронлигини сезиб, ҳайрон бўлдим. Маълумотини суриштирган эдим, қишлоқ хўжалик институтини битирганлигини айтди. Ҳурматли газетхонлар бу гапларни нима сабабдан айтаётганимни сезган бўлсалар керак. Бу воқеани келтиришдан мақсад — 50 йил бурун шу бригадир агрономнинг бобоси ёки отаси қандай шароитларда меҳнат қилгану, уларнинг фарзандлари қандай иш юритаётганини қиёслаш. Ҳа, ҳозирги деҳқон бошқача бўлиб кетди. Ҳозирги деҳқон, жумладан Фарғона деҳқони гектаридан 30-40, ҳатто 50 центнердан хирмон кўтариш ҳақида гапиради.

Партия, халқ ишига содиқ Фарғона пахтакорлари республикамиз юбилейини ёруғ юз билан кутиб олиш ниятида оммавий фидойилик билан меҳнат қилишяпти. Қуйидаги рақамларга эътибор беринг: беш йилликнинг уч йили ичида область колхоз ва совхозлари давлатга 1601 минг тонна пахта топширдилар, бу эса Директива топшириқларига нисбатан 187 минг тонна кўпдир. Ўтган йилнинг ўзида халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 48 минг тонна кўп пахта тайёрланди. Ватан омборларига пландан ташқари қарийб 11 минг тонна ғалла, 13 минг 700 тонна сабзавот, 4 минг 200 тонна полиз экинлари маҳсулоти топширилди. Бу, қишлоқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида меҳнатни механизмлар зиммасига юклаётган бугунги тадбиркор ва билимдон қишлоқ меҳнаткашларининг самарали меҳнатлари маҳсулидир.

Область партия комитети, район ва шаҳар партия комитетлари ҳамда жойлардаги жамики бошланғич партия ташкилотлари қишлоқ хўжалик ва саноатни ривожлантиришга партиявий раҳбарликни таъминлаб, КПСС XXIV съезди кўрсатмаларини изчил амалга оширмоқдалар. Барча коммунистларнинг, комсомол ва ёшларнинг, барча меҳнат аҳлининг диққат-эътибори юбилей йилида Фарғонанинг 600 минг тонналик улкан пахта хирмонини бунёд этиш, қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидан ҳам ҳар качонгидан зиёда маҳсулот етказиб, республикамизнинг олтин тўйига муносиб совға билан боришга қаратилган. 4 ярим мингдан кўпроқ сиёсий ахборотчи, қарийб 16 минг агитатор, «Билим» жамиятининг 7 мингдан кўпроқ лекторлари ҳамда бошқа кўплаб активистларнинг бош мавзуи—меҳнат аҳлини ғоявий чиниқтириш, уларни юбилей йили жанговар вазифаларини бекамикўст амалга оширишга қаратилгандир. Бу нарса ўз самарасини бермоқда. Табиатнинг нотантилиги туфайли неча-неча минглаб майдонларда дўл урган, жала ва бўрон нобуд қилган кўчатлар қайта текислаб олинмоқда. Сув танқислиги ҳар качонгидан ҳам кўпроқ сезилаётган шу кеча-кундузларда оби ҳаётнинг ҳар томчисидан самарали фойдаланиб, бу борадаги қийинчиликлар матонат билан енгиб ўтилмоқда. Область колхоз ва совхозларида 40-45, ҳатто 50 центнерчилик ҳаракати шу қутлуғ юбилей йилида кенг қулоч ёйиб кетаётганлиги, айниқса, қувончли ҳолдир. Ўзбекистон районидан Сотволди Назиров, Фарғона районидан Ёдгор Шерматов, Фрунзе районидан Турсунбой Ҳолмирзаев, Ленинград районидан Дўлатбой Турғунов, Киров районидан Турсуной Собирова ҳамда бошқа ўнлаб 50 центнерчилик ҳаракати ташаббускорлари майдонга чиққанлиги ва уларнинг сафи кенгаяётганлиги қувончли ҳолдир.

Областимиз қимматбаҳо хом ашё — пилла етиштиришда ҳам республикамизда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Пиллакорларимиз бу йил давлатга 4800 тонна «кумуш тола» армуғон этишга бел боғлаганлар. Юбилей йилида Ватан Фарғона қишлоқ меҳнат аҳлидан 110 минг тонна дон, 17 минг тонна гўшт, 68 минг тонна сут, 74 минг тонна сабзавот, 27 минг тонна ҳўл мева, кўп миқдорда узум, қовун-тарвуз ва бошқа хил маҳсулотлар қабул қилиб олади.

Фарғона области республикамизнинг йирик индустриал марказларидан биридир. Улуғ Октябрь инқилобигача бир неча кустар пахта тозалаш заводигина бўлган областда бугунги кунда юзга яқин йирик саноат корхонаси бор. Областда енгил саноат, химия, нефтни қайта ишлаш, пахта тозалаш, энергетика, қурилиш ва озиқ-овқат саноатлари, айниқса, тез тараққий топди ва топмоқда. Баъзи бир мисолларни келтириб ўтайлик. Ўтган йили барча корхоналар йилни яхши кўрсаткичлар билан якунладилар. Ишлаб чиқаришга илғор техника ва технологияни жорий қилиш, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга эришиш туфайли маҳсулот реализация қилиш плани муддатидан олдин бажарилди, пландан ташқари 40 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги 5 процент ошди.

Коммунистлар ҳамма вақт бўлганидек ўз коллективлари орасида авангардлик ролини ўйнамоқдалар. Улар саноатимиз олдида турган вазифаларнинг муҳимлигини англаб, эришилган ҳозирги марра билангина чегараланиб қолмай, балки маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш учун янги резервларни қидириб топиш, иш жараёнларини механизациялаштириш, маҳсулотнинг янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва сифатини яхшилаш, билимдон кадрлар тайёрлашдек муҳим масалаларни бажаришда жонбозлик кўрсатаётирлар.

Бутун Ўзбекистонда бўлганидек, Фарғона области территориясида ҳам Октябрь инқилобигача олий маълумотли зиёлини топиш маҳол эди. Октябрь тонги туфайли халқимизнинг кўкрагига офтоб тегди. Республикамизнинг ажиб бир гулшани бўлмиш Фарғона области эндиликда оммавий равишда саводхон, маълумотли, маданиятли кишилар диёридир. Юқорида айтиб ўтилганидек, оддийгина бир далачилик бригадаси бошлиғи ҳам бугун олий маълумотли агроном. Бундай мисолларни бир эмас, ўнлаб келтириш мумкин. Бу — Октябрь шарофати. Бу — инсонпарвар партия ва ҳукуматимиз халқпарварлигининг ёрқин мисоли.

Халқ маорифи областимизда йилдан-йилга равнақ топмоқда. 642 умумтаълим мактабларида меҳнаткашларнинг 391 мингдан зиёдроқ фарзандлари таълим олмоқда. Уч институт, 20 та техникум халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун малакали мутахассис кадрлар тайёрлаб бераётир. Ўнлаб ҳунар-техника билим юртларида шонли ишчилар синфининг ёш авлоди етишмоқда.

Бугунги Фарғонани республикамизнинг маданий марказларидан бири деб аташ мумкин. Ҳозир областда учта драма ва комедия театри ишлаб турибди. Қатор халқ театрлари фаолияти томошабинларни хушнуд этаётир. Ҳаваскорлик коллективларининг фаолиятлари кучайиб кетганлиги, айниқса қувончли. Ленинград районидаги «Табассум» ансамбли фақат республикамиздагина эмас, Иттифоқда, ҳатто хорижий мамлакатларда ҳам олқишга сазовор бўлди. Ўтмишда остона ҳатлаб кўчага чиқишга ҳам журъат этолмаган ўзбек хотин-қизлари бугунги кунда ўз санъатини намойиш этиб, чет элликларни ҳам қойил қолдирмоқда. Улар профессионал санъаткорлар эмас, балки оддий деҳқонларнинг қизлари, санъатга шунчаки, ҳавас қўйган ҳаваскорлар эканлигини назарда тутсак, совет тузуми халқимизнинг, хотин-қизларимизнинг барча истеъдодини рўёбга чиқараётганини яна бир карра ҳис этамиз.

Бир сўз билан айтганда, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма жабҳаларида тилга олса арзигулик ютуқларимиз бор. Биз бунга КПСС XXIV съезди қарорларини фаолиятимиз учун дастуруламал деб билиб, партиямизнинг кўрсатмаларини изчиллик билан амалга ошириш туфайли эришдик. Бу ютуқларимиз замирида чарчаш-ҳориш нималигини билмайдиган, уддабурон деҳқонларимизнинг, шонли ишчилар синфининг, кўпминг сонли зиёлиларимиз ва маданият ходимларининг муносиб улуши бор. Биз бу муваффақиятларга меҳнат аҳлининг мўъжизакор меҳнати, ижодкорлиги туфайли эришдик. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ҳали олдимизда ҳал этилиши лозим бўлган масалалар, бартараф этилиши зарур бўлган камчиликлар ҳам бор. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини интенсив ривожлантириш, техника воситаларининг бемалол ишлашини таъминламоқ учун кўплаб кичик карталарни йириклаштириш, хўжаликларни кадрлар билан яхшироқ мустаҳкамлаш ана шулар жумласидандир. Ҳар қарич ердан унумли фойдаланиш, ҳосилдорликни муттасил равишда ошира бориш ҳам диққат-эътиборимизда турибди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаотада сўзлаган тарихий нутқи, қолаверса ердан фойдаланиш ҳақидаги ҳужжатлар бу борадаги ишларимиз учун программа вазифасини ўтайди.

КПСС Марказий Комитетининг, жонажон ҳукуматимизнинг меҳнаткашларга кўрсатаётган улкан ғамхўрликларини ҳар куни, ҳар дақиқада сезиб, ҳис этиб турибмиз. Бунга жавобан областимиз меҳнаткашлари барча совет кишилари қатори ўз зиммаларидаги бурчларини сидқидилдан адо этиб, юртимиз бойлигига бойлик, қудратига қудрат қўшаверадилар.

Ф. ШАМСИДДИНОВ,
Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Суратда: Ўзбекистон районининг маркази Яйпан посёлкасининг кўриниши. А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ ҲОСИЛ УЧУН

Ўзбекистон ғаллазорларида ўрим-йиғим ишлари тобора қизғин тус олмоқда. Ғаллакорлар беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили ҳосилини нобуд қилмай ўриб-йиғиб олиш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар. Чунки, бу йил республикамизда 1 миллион гектардан ошиқ майдонга ғалла экилган.

Республика Тайёрлаш министрлиги элеватор саноати бошқармасидан хабар беришларига қараганда, йиғим-терим ишларига ва ғаллани қабул қилиб олишга ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган. Чунки, бу йил республикада ғалла ҳосилини қабул қилиб олишга алоҳида тайёргарлик кўрилди.

Чунончи 24 минг тонна дон сақланадиган омборхоналар дон қабулига тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, бу ерларда 50 дан ортиқ янги транспортёрлар ўрнатилди. Бундан ташқари, 20 дан ортиқ юк туширувчи агрегатлар қайтадан созланди. Жиззах областининг ғаллакор районларида автопоездлардан ғалла тушириб олувчи механизмлар муддатидан олдин ўрнатиб бўлинди.

Дон қуритадиган сушилкалар сони кўпайтирилди, қатор махсус омборлар механизациялашган вентиляция билан таъминланди. Бу эса омборларда зарур иқлим шароитини яратишга кўмаклашади.

Ҳозирги кунда дон қабул қиладиган пунктларга қатор-қатор карвонлар келиб турибди. Янги ҳосилнинг дастлабки тонналари қабул қилиб олинмоқда.

ҚЎРИҚ ЕРДА ДЎСТЛИК БОҒИ

Мирзачўл районида яқингинада ташкил этилган «Комсомол» совхозидаги ўн гектарли ташландиқ жойда маданият ва истироҳат боғи барпо этилди. Хўжаликнинг марказий қўрғони ёнида жойлашган боғга юзлаб сада, қайрағоч, акация, терак кўчатлари ўтказилди.

Совхоз комсомоллари ва ёшларининг ташаббуси билан бунёд этилган боғ дўстлик боғи деб аталди. Боғни барпо этишда совхозда истиқомат қилаётган ўн уч миллат вакиллари иштирок этдилар. Боғ территориясини ободонлаштириш, кўчат экиш ишлари шанбаликларда бажарилди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТЛИК ОЛИМГА МУКОФОТЛАР

Фан ютуқларини пропаганда қилиш ва тадқиқот ишлари соҳасидаги муваффақиятлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг астрономия институти директори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги В. П. Шчегловга фахрий мукофотлар берилди. Олимга Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг олий мукофоти — С. И. Вавилов медали ва СССР Фанлар академиясининг президиуми ҳузуридаги астрономия кенгашининг астрономия соҳасидаги йирик кашфиётлар учун бериладиган медали топширилди.

(ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАДАНИЙ АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

КОЛОМБО, 12 июнь. (ТАСС мухбири). Шри Ланка билан Совет Иттифоқининг расмий вакиллари бу ерда икки мамлакат ўртасида 1974-75 йилларга мўлжалланган маданий ва илмий ҳамкорлик планини имзоладилар. План виставкалар ва фестиваллар ташкил этишни, ёзувчилар, артистлар, музикачилар, рақкослар, кино ва спорт арбоблари делегацияларини, шунингдек студентлар, аспирантлар ва муаллимларни бир-бирларига юбориб туришни кўзда тутади. Радио программалар алмашлаш соҳасида ҳамкорликни кенгайтириш ҳам мўлжалланади.

Шри Ланка билан Совет Иттифоқи ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорлик муваффақиятли амалга оширилаётганлигига 15 йилдан кўп бўлди, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда республика ташқи ишлар ва мудофаа министрининг ўринбосари Л. Жаякоди. «Совет Иттифоқи бизнинг маданият соҳасидаги алоқаларимиз узоқ муддатли битимга асосланган мамлакатлардан биридир. Шунинг учун у планли характер касб этмоқда. Бу планнинг имзоланиши Шри Ланка Республикаси билан Совет Иттифоқи маданий алоқаларини мустаҳкамлаш йўлида олға босилган яна бир муҳим қадам, икки томонлама дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш ишида катта босқич», деб таъкидлади Л. Жаякоди.

ПРОГРАММАГА МУВОФИҚ

ДАМАШҚ, 12 июнь. (ТАСС). Сурия ва Исроил қўшинларини бир-биридан йироқлаштириш тўғрисидаги битим келишиб олинган программага мувофиқ бажарилмоқда, деди бу ерда БМТ фавқулодда кучларининг вакили. Қўшинлар бир-биридан йироқлаштирилаётган районларда, Жўлан тепаликларида, деди у, ҳозиргача БМТнинг 1.250 кузатувчисидан 945 кузатувчи жойлаштириб қўйилди. Улар битим шартлари қандай бажарилаётганлигини контроль қилиб турадилар.

Бу ерда БМТнинг Яқин Шарқдаги фавқулодда кучлари қўмондони генерал Э. Сийласвуонинг айтишича, қўшинларни тўрт босқичда бир-биридан йироқлаштириш 26 июнда тугалланиши лозим. Озод этилган районларга граждан аҳолини қайтариб келтириш муддатларини Сурия маъмурлари белгилайдилар.

ПОРТУГАЛИЯДА ЮСФРНИНГ ЭЛЧИХОНАСИ ОЧИЛДИ

БЕЛГРАД, 12 июнь. (ТАСС). ТАНЮГ агентлигининг хабар қилишича, Лиссабонда ЮСФРнинг элчихонаси очилди. ЮСФРнинг мувақкат ишлар вакили И. Коич ўз лавозимини бажаришга киришди.

ЮСФР ташқи ишлар иттифоқ секретарининг ўринбосари Р. Диздаревичнинг Лиссабонга қилган визити вақтида Лиссабонда ЮСФР дипломатия ваколатхонаси ва Белградда Португалия дипломатия ваколатхонаси ишини яна бошлаш тўғрисида бир битимга келинган эди.

ИКП РАҲБАРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

РИМ, 12 июнь. (ТАСС). Ҳукумат танглиги Италиядаги сиёсий ва иқтисодий аҳвол мушкуллигининг янги далилидир, дейилади Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг бугун эълон қилган баёнотида.

Мамлакатда вужудга келган аҳвол учун христиан-демократик партия раҳбарлари жавобгар эканлиги баёнотда таъкидлаб ўтилган.

ИКП раҳбарлиги тангликни тезроқ ҳал этиш, сиёсий йўлни ва мамлакатни бошқариш характерини ўзгартириш зарурлигини уқтирмоқда. Пулнинг қадрсизланиш даражасини камайтирадиган, тўлов balансининг мувозанатини тиклашга кўмаклашадиган, аҳолининг кам ҳақ оладиган табақалари даромадлари ҳимоя қилинишини гарантиялайдиган янги иқтисодий сиёсат зарур, дейилади ҳужжатда.

«Ҳукумат тангликлари қайталаниб турганлиги, — деб таъкидланади баёнотда, — ўз сиёсатининг равшанлиги ва мажбуриятларининг аниқлиги туфайли меҳнаткашлар оммаси билан мамлакатнинг ишончига сазовор бўла оладиган сиёсий раҳбарликни вужудга келтириш зарурлигини исботлаб турибди. Шу пайтда коммунистлар ва барча халқ кучлари ҳушёр бўлиб туришлари ҳамда жипслашишлари ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ зарурдир».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — Мультфильм. 18.20 — «Ахборот». 18.35 — Ғалла — ризқи-рўзимиз. 19.00 — Концерт. 19.35 — «Ахборот». 19.55 — МОСКВА. **Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг СССР Олий Совети депутатлигига номзод ўртоқ Л. И. Брежнев билан учрашуви.** 24.00 — «Вақт». **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.25 — **«СВЕТОФОР».** 18.50 — МОСКВА. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.25 — Ёшлар ижоди. 19.55 — **Москва шаҳар Бауман шаҳар округи сайловчиларининг СССР Олий Совети депутатлигига номзод ўртоқ Л. И. Брежнев билан учрашуви. УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.15 — Тошкент ва тошкентликлар. 22.55 — Ҳужжатли фильмлар экрани.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15, 16/VI да **Анна Каренина** (премьера).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/VI **Комиссия**, 15/VI да **Парвоз**, 16/VI да **Ҳаёт шоми**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/VI да **Хонума Хоним**, 15/VI да **Жоним фидо**, 16/VI да **Ҳижрон**, 17/VI да **Ўжарлар**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Кумуш кўл хазинаси — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сен билан ва сенсиз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ғирт ёлғончи — «ЎЗБЕКИСТОН», «КЎКЧА», «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Кумуш кўл хазинаси — «ФЕСТИВАЛЬ».

Сен билан ва сенсиз — ТЕЛЬМАН номли.

Бутуниттифоқ Давлат йўллар илмий-тадқиқот институтининг («СОЮЗДОРНИЙ»)
ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораториялар бўйича катта ва кичик илмий ходимлар: заминни мустаҳкамлаш, тупроқ полотноси, қора йўл қопламалари, цемент-бетон қопламалари, йўлларни сақлаш ва ремонт қилиш, тош материаллари.

Конкурсда фан доктори ёки кандидати илмий даражасига эга бўлганлар, илмий ишларга ва ихтироларга ҳамда катта ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент-41, Морозов кўчаси, 49-уй.

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ТЕАТР, КЛУБ ВА МАДАНИЯТ САРОЙЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

СССР Маданият министрлиги «ТЕАМОНТАЖ» трестининг қайта ташкил қилинган хўжалик ҳисобидаги

ЎЗБЕКИСТОН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ УЧАСТКАСИГА

1975 йили учун саҳна жиҳозларини механика-монтаж ишлари, электромонтаж, ремонт ва ишга тушириш-созлаш ишларининг лойиҳа-смета ҳужжатларини

1 НОЯБРГАЧА ТОПШИРИЛИШИ ЛОЗИМЛИГИНИ БИЛДИРАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Уйғур кўчаси, 2-уй.

●

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат-кооператив бирлашмасининг «УЗКОЛХОЗСТРОЙ»ига қарашли РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРАРО «УЗКОЛХОЗСТРОЙМАТЕРИАЛИ» БОШҚАРМАСИ

ТУГАТИЛДИ

Ҳамма даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳар, Урицкий кўчаси, 7-уй.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1931 йилдан буён КПСС аъзоси

Муҳаммаджон ИСМАТОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан изҳор қилади ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия билдиради.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планларини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги область ва районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Жиззах области (область партия комитетининг секретари **С. Тоиров**, область ижроия комитетининг раиси **Э. Исломов**, область комсомол комитетининг секретари **А. Эргашев**, область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи **И. Ҳамроқулов** ўртоқлар).

Нарпай райони (район партия комитетининг секретари **М. Халатов**, район ижроия комитетининг раиси **Э. Равшанов**, район комсомол комитетининг секретари **М. Каримова**, бош пилла сушилкасининг директори **П. Элмуродов** ўртоқлар).

Балиқчи райони (район партия комитетининг секретари **Д. Маликов**, район ижроия комитетининг раиси **М. Рашидов**, район комсомол комитетининг секретари **Р. Абдураҳмонова**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Раҳматуллаев** ўртоқлар).

Бўз райони (район партия комитетининг секретари **Т. Хожиқосимова**, район ижроия комитетининг раиси **А. Рустамов**, район комсомол комитетининг секретари **Р. Ҳайдаров**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Усмонов** ўртоқлар).

Ленин райони (район партия комитетининг секретари **А. Тожибоев**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Тешабоева**, район комсомол комитетининг секретари **О. Абдуллаев**, бош пилла сушилкасининг директори **Г. Тоҳиров** ўртоқлар).

Москва райони (район партия комитетининг секретари **Н. Турсунов**, район ижроия комитетининг раиси **Ж. Бадалов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Янгибоев**, бош пилла сушилкасининг директори **М. Тўраев** ўртоқлар).

Хўжаобод райони (район партия комитетининг секретари **Н. Қодиров**, район ижроия комитетининг раиси **Д. Дадабоев**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Мирзаев**, бош пилла сушилкасининг директори **М. Мирзаев** ўртоқлар).

Комсомолобод райони (район партия комитетининг секретари **Т. Топволдиев**, район ижроия комитетининг раиси **Ш. Мирзаев**, район комсомол комитетининг секретари **А. Ҳамидов**, бош пилла сушилкасининг директори **Н. Ғаниев** ўртоқлар).

Избоскан райони (район партия комитетининг секретари **У. Саримсоқов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Комилов**, район комсомол комитетининг секретари **К. Исмоилов**, бош пилла сушилкасининг директори **И. Йўлдошев** ўртоқлар).

Марҳамат райони (район партия комитетининг секретари **А. Йўлдошев**, район ижроия комитетининг раиси **А. Саидаҳмедов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Абдужабборов**, бош пилла сушилкасининг директори **Ю. Маҳсудов** ўртоқлар).

Пахтаобод райони (район партия комитетининг секретари **М. Эшонов**, район ижроия комитетининг раиси **М. Давронов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Ваҳобов**, бош пилла сушилкасининг директори **Н. Омонов** ўртоқлар).

Жалолқудуқ райони (район партия комитетининг секретари **А. Комилжонов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Иброҳимов**, район комсомол комитетининг секретари **И. Алимов**, бош пилла сушилкасининг директори **Х. Орзиев** ўртоқлар).

Олтиариқ райони (район партия комитетининг секретари **Х. Зокиров**, район ижроия комитетининг раиси **А. Маматхонов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Эргашев**, бош пилла сушилкасининг директори **Ф. Йўлдошев** ўртоқлар).

Беруний райони (район партия комитетининг секретари **А. Ражапов**, район ижроия комитетининг раиси **С. Алимов**, район комсомол комитетининг секретари **У. Эшматов**, бош пилла сушилкасининг директори **Р. Урзабоев** ўртоқлар).

Тўрткўл райони (район партия комитетининг секретари **Қ. Нуримбетов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Давлетқиличев**, район комсомол комитетининг секретари **К. Сейтниёзова**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Сабурова** ўртоқлар).

Оҳангарон райони (район партия комитетининг секретари **К. Аъзамов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Одилов**, район комсомол комитетининг секретари **С. Султонқулов**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Каримов** ўртоқлар).

Бўстонлиқ райони (район партия комитетининг секретари **В. Емцов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Койшиманов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Усмонова**, бош пилла сушилкасининг директори **Э. Ҳакимов** ўртоқлар).

Поп райони (район партия комитетининг секретари **А. Омонов**, район ижроия комитетининг раиси **У. Холдоров**, район комсомол комитетининг секретари **А. Саидова**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Инсапов** ўртоқлар).

Пайариқ райони (район партия комитетининг секретари **У. Йўлдошев**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тоҳиров**, район комсомол комитетининг секретари **Р. Эшқувватов**, бош пилла сушилкасининг директори **З. Ҳамроев** ўртоқлар).

Булунғур райони (район партия комитетининг секретари **Ш. Хўжақулов**, район ижроия комитетининг раиси **Э. Омонбоев**, район комсомол комитетининг секретари **Х. Турсунова**, бош пилла сушилкасининг директори **Ш. Маманов** ўртоқлар).

Самарқанд райони (район партия комитетининг секретари **Р. Абдуллаев**, район ижроия комитетининг раиси **М. Шодиева**, район комсомол комитетининг секретари **Ш. Мирмаҳмадов**, бош пилла сушилкасининг директори **И. Забиев** ўртоқлар).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 10576. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 138.